

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 287

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 23-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Franciskan. 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, torek 17. decembra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din. tujina 30 din.
POŠTNI ČEROVNI RAČUN: 11.400

Cena
din 1.—

Sollum in fort Capuzzo

Italijani poročajo iz Libije, da nadaljujejo Angleži ofenzivo in so dobili na pomoč še nove čete - Angleži poročajo, da so osvojili Sollum in trdnjavo Capuzzo ter napredujejo proti Bardiji - Podrobnosti o osvojitvi obkoljenega Solluma - Siloviti letalski bombni napadi

ITALIJANSKO POROČILO

RIM, 17. dec. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj o bojih v Afriki sledeče uradno poročilo: Cirenaika: V obmejnem pasu nadaljujejo sovražne čete s pritiskom. Naše letalstvo jih je bombardiralo in prizadejalo precejšnje izgube oklopnim skupinam. — V Vzhodni Afriki so zaradi letalskega sovražnega napada trpele zgradbe v Asabu.

RIM, 17. dec. Associated Press. Italijansko vrhovno poveljstvo v Libiji javlja: Angleži so vrgli nove rezerve v boj. V glavnem sestojijo iz muslimanskih indijskih čet. Indijci so zamenjali Novozelance. Angleški pritisk na libijsko mejo ni popustil.

ANGLEŠKO POROČILO

KAHIRA, 17. dec. AP. Britanske čete so včeraj zasedle Sollum in fort Capuzzo

v Libiji. Zajele so večje število letal na zemlji. Nadaljnje podrobnosti še niso znane. Sollum je 8 km oddaljen od libijske meje.

BOJI ZA BARDIO

KAHIRA, 17. dec. Reuter. Po zavzetju Solluma in forta Capuzzo napredujejo angleške čete proti Bardiji, ki so se ji približale že na 32 km. Važnost forta Capuzzo za držanje Bardije je ogromna, ker z njim je padla veriga obrambe. Sollum je padel zaradi strahovitega napada z morja, zraka in s suhega in pa ker je bil že obkoljen. Računa se, da je že 75.000 italijanskih ujetnikov v angleških rokah. Vojni material pa se še sploh ne da oceniti.

KAKO JE PADEL SOLLUM

KAHIRA, 17. dec. CBS. Zavzetje Solluma se je izvršilo na enak način, kakor

zavzetje Sidi el Barranija. Angleški motorizirani oddelki so vdrlí najprej čez libijsko mejo in dosegli med Sollumom in Bardijo, ki leži že v italijanski Libiji, morje. S tem so odrezali Sollum in vso tam ostalo italijansko vojsko od zveze z zaledjem in jo prisilili, da se je vdala. Zdi se, da je v Sollumu število ujetnikov še večje, kakor je bilo ono v Sidi el Barraniju. Nekatera zasebna poročila pravijo, da je število doslej ujetih Italijanov že presegló 70.000, vendar teh vesti še ni bilo mogoče kontrolirati. Naravnost ogromen pa je angleški vojni plen, kajti tudi v Sollumu je padlo Angležem v roke vse, kar so Italijani tam imeli. Prav tako poročajo, da so angleške tankovske kolone obšle tudi trdnjavo Capuzzo in jo zajele v celoti. Sedaj se bje boj za Bardijo v Libiji, ki se pa najbrže po veliki oslavitvi italijanske vojske ne bo mogla

več resno upirati. Vse kaže, da je angleška ofenziva dobro pripravljena in da se bo nadaljevala dalje proti zahodu v Libijo.

SILOVITI LETALSKI NAPADI

KAHIRA, 17. dec. ZPV. Včeraj so Angleži uradno poročali, da so angleška letala izvršila strahovite napade na vsa italijanska letališča, pristanišča, zbirališča in mesta v vojni coni, kakor tudi dalje v Libiji. Posebno hudo so bombardirala Bardio in Tobruk, pa tudi Tripolis. Bardija in Tobruk sta vsa v plamenih in se je videl požar 60 milj daleč. Pristaniške naprave so uničene. Število uničenih letal ni točno znano, toda ena sama angleška eskadrila jih je zbila 14. Še več jih je bilo uničenih po letalskih. Silovit je bil tudi angleški letalski napad na Neapel, ki je utrpel izredno veliko škodo.

Potek ofenzive v Albaniji

Italijani poročajo o krvavih bojih — Grki pravijo, da so zopet napredovali — Po še ne-uradnih vesteh so zasedli Grki Tepeleni in Himaro — Angleži pa poročajo, da so uničili pristanišče v Valoni

ITALIJANSKO VOJNO POROČILO

RIM, 17. dec. Stefani. Vrhovno poveljstvo je včeraj poročalo uradno z grškega bojišča: Na grški fronti so bili odbiti novi napadi sovražnika. V teh borbah sta imeli obe strani hude izgube.

GRŠKO POROČILO

ATENE, 17. dec. Reuter. Grško vrhovno poveljstvo pravi v svojem 51. poročilu, da je bilo na raznih delih fronte več lokalnih operacij manjšega obsega, ki so se uspešno zaključile. Grške čete so znova pridobile na prostoru.

BOJI ZA SKIVOVIK

ANTENE, 17. dec. Reuter. Z grške strani izjavljajo, da je položaj na bojišču za grške čete zadovoljiv. Grki so odbili vse protinapade ter preganjajo sovražnika k morju. Posebno hudi so boji za vrh 1859

m visokega Skivovika. Zajetih je več sovražnih vojakov.

OPERACIJE V SNEGU

ATENE, 17. dec. Reuter. Posebni dopisnik agencije javlja z bojišča, da snežni viharji stalno ovirajo operacije, posebno na severnem delu fronte. V teku včerajšnjega dne so se spopadle patrulje v snegu, ki je ponekod visok dva metra. Italijanska artilerija je poostrela obstreljevanje grških postojank, da bi tako preprečila nadaljevanje grške ofenzive proti Elbasanu.

NAPREDOVANJE PROTI VALONI

ATENE, 17. dec. Ass. Press. Po poročilih s fronte, napredujejo Grki povsod, dasi se borijo v naravnost arktičnih razmerah. Včeraj je bil ubit en italijanski general in en polkovnik na južni fronti.

Grške čete so v napredovanju proti Valoni v težkem boju zasedle neko višino. Tudi na severnem odseku napredujejo Grki proti Elbasanu, vendar se borijo po več kot 1 meter debelem snegu. Bombardiranje Valone je povzročilo popolno razdejavanje v pristanišču, ki je postalo neuporabno. Izkravajo se lahko Italijani z vojnih ladij le v majhne čolne, ki jih pripelejo do obale.

TEPELENI IN HIMARA

ATENE, 17. dec. United Press. Grške čete so včeraj zasedle močno utrjeno in dobro branjeni mesti Tepeleni in Himaro ter napredujejo proti Valoni. Grški radio je sporočil, da so bile sinoči velike bitke pred Tepelenijem in Himaro, vendar se ni javil, da sta obe mesti v grških rokah. Pričakuje se, če se izkažejo te vesti za resnične, da bodo Grki takoj začeli prodirati proti Valoni.

Ozadje Lavalove odstavitve

V Ameriki trdijo, da je pripravljali odstranitev Pétaina in sporazum z Nemčijo — Abetz nujno odpotoval v Vichy — Laval je samo interniran — Flandin je zbolel

NEW YORK, 17. dec. CBS. V nasprotju z vestmi, da je bila odstranitev Lavalu izvršena v sporazumu z Berlinom, se je izvedelo, da je resnica popolnoma nasprotna. Laval je bil odstranjen iz francoske vlade zaradi tega, ker je hotel skleniti z Nemci na svojo roko sporazum, po katerem bi dobila Nemčija na razpolago francoska evropska in afriška oporišča za vojno proti Angliji. Mimo tega je pravil v Vichyju državni udar, ki naj bi odstranil Pétaina in bi nato stopil Laval na njegovo mesto kot diktator. V mednarodnih krogih menijo, da bo Pétainov korak izzval krizo v odnosih med Francijo in Nemčijo.

BERN, 17. dec. Ass. Press. Kancelar Hitler je postal svojega pariškega predstavnika Otta Abetza v Vichy, da konfira z maršalom Pétainom. Pravijo, da pomeni ta obisk življenje ali smrt nove višnje vlade, ali pa celo popolno okupacijo doslej še nezasedene Francije. Bodocnost Francije bo odvisna od pojasnila,

ki ga bo maršal Pétain dal Abetzu. V Berlinu pravijo, da so prišle izpremembe v Vichyju kot presenečenje, ki ga niso pričakovali. Nemški tisk je lahko objavil vest o Lavalovi odstavitvi šele po prejetju podatkov. V nemških krogih se zatrjuje, da je Francija dobila od Nemčije šele premirje, ne pa miru.

VICHY, 17. dec. AP. Obtožnice proti

Lavalu ni in tudi ni zaprt, kakor so včeraj javljali. Pač pa je interniran v gradu Pellevoisin. Vlada izjavlja, da ta grad ni jetišnica, ampak koncentracijsko taborišče.

VICHY, 17. dec. Stefani. Zunanji minister Flandin je došel v Vichy že v soboto. Ker je med vožnjo obolel, je moral za nekaj dni leči v posteljo.

Anglija prosi za finančno pomoč

WASHINGTON, 17. decembra. Reuter. Uradno javljajo, da je angleška vlada zaprosila USA za finančno pomoč.

NEW YORK, 17. dec. DNB. Associated Press javlja, da Anglija ni zaprosila USA za posojilo, ampak za denarno pomoč. Angliji gre izrecno za to, da dobi od USA zagotovilo, da bo lahko tam kupovala vojni material, ko bodo izčrpana finančna sredstva Velike Britanije, depozirana v Ameriki.

WASHINGTON, 17. dec. AP. Britanska vlada je uradno zaprosila USA za finančno pomoč. To se je izvedelo privatno, vendar pa ni mogoče izvedeti, za koliko je zaprosila. Finančni minister Morgenthau ni hotel direktno potrditi te vesti.

WASHINGTON, 17. dec. Reuter. Predstavniki tiska so vprašali finančnega ministra Morgenthaua, če je do 16. ure angleška vlada že predložila prošnjo za posojilo. Morgenthau je odgovoril: »Moja

Letalski napad na Švico

BERN, 17. dec. Reuter. Štiri osebe so bile ubite in več ranjenih ter prizadejana velika materialna škoda, ko je več bomb padlo na Bazel in na Binningen. Švicarsko vrhovno poveljstvo javlja, da so tuja letala nocoj metala bombe na oba okraja. Vrš se preiskava o poreklu bomb.

BERN, 17. dec. DNB. Štab švicarske vojske javlja, da so v noči med 16. in 17. decembrom letela tuja letala nad švicarskim ozemljem. Blizu Basela in v okraju Guldendinger so vrgla več bomb. Štiri osebe so ubite, več ljudi pa ranjenih. Uvedena je stroga preiskava, čigava letala so kršila švicarsko nevtralnost.

RAZMERJE POSLANCEV V USA

WASHINGTON, 17. dec. DNB. Volivni kolegij je dokončno izdal uradno poročilo, po katerem so dobili demokrati 449 poslancev, republikanci pa 82. Tretja izvolitev Roosevelta je bila tako uradno potrjena.

DONOWAN V LONDONU

LONDON, 17. dec. Reuter. Polkovnik William Donovan je prispel včeraj v London z letalom iz Lizbone. O njegovih misli še vedno ni nobenih informacij.

NAPAD NA BARI

LONDON, 17. dec. Reuter. Nocoj so angleška letala močno napadla Bari.

INDIJA POSTANE DOMINION

KALKUTA, 17. dec. Reuter. Podkralj Indije je včeraj izjavil, da je cilj angleške politike v Indiji ostal nespremenjen, t. j., da dobi Indija položaj dominiona in to čimprej. To izjavo je podal podkralj na seji združenja indijskih trgovinskih zbornic.

ANGLEŠKI PROTEST ZARADI TANGERJA

LONDON, 17. dec. Reuter. Angleški poslanik v Madridu in angleški konzul v Tangeriu sta vložila protest zaradi ukrepov, s katerimi je španska vlada prekršila mednarodni statut Tangerja.

Celonočni napadi na Mannheim

Angleška poročila pravijo, da je bilo v pretekli noči izvršenih le malo nemških napadov na Anglijo, Angleži pa so od 20. ure do zore bombardirali Mannheim v Nemčiji — Napaden je bil tudi Berlin — Nemci poročajo o napadih na Anglijo

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 17. dec. Reuter. Nemška letala so v noči na terek letela nad severnozahodno in srednjo Anglijo. Napadi niso bili večjega obsega. Ljudskih žrtev je malo, materialna škoda tudi ni velika. Angleška letala so letela nad Mannheimom.

LONDON, 17. dec. AP. Nocoj je nad London prišlo eno samo nemško letalo in odvrlo nekaj bomb. Drugih letal ni bilo zaradi megle.

LONDON, 17. dec. Reuter. Sinoči so bili nemški napadi na Anglijo spet manjši. Na več krajih je padlo več bomb, posebno na neko mesto v severozahodu in v Midlandih. Na London je padlo le malo bomb. Nocoj je bil glavni napad angleških letal izvršen na Mannheim. Ta napad je trajal od 8 ure zvečer do zore. Ko je bil konec bombardiranja, se je videlo veliko

požarov.

LONDON, 17. dec. AP. Angleški bombniki so v dveh valovih, ki sta sledila v razmahu 6 ur, napadli tovarne in železniške postaje v Berlinu ter neko podzemsko železnico.

VČERAŠNJE NEMŠKO POROČILO
BERLIN, 17. dec. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče uradno vojno poročilo: V noči med 14. in 15. decembrom so nemška letala napadla London in druge važne vojaške cilje v južni in vzhodni Angliji. Ponovno je bila minirana neka angleška luka. Zaradi slabega vremena je nemško letalstvo podnevi vršilo samo ogledniške polete. — Včeraj so nemška letala izvedla več kombiniranih bombnih napadov na neko važno mesto v srednji Angliji. Letala so se lahko blizala mestu nad oblaki in jih ni bilo mogoče opaziti, ter so zato z velikim

uspehom skozi oblake metala bombe na cilje. Letalci, ki so se vrnili, so sporočili, da so opazili 30 požarov.

POROČILA TUJIH POROČEVALCEV

BERLIN, 17. dec. United Press. V nemških krogih izjavljajo, da so angleška letala v nedeljo ponoči direktno zadela neko podzemsko postajališče, dve bolnišnici in več privatnih zgradb. Neka tovarna v srednji Nemčiji je bila zažgana. Štiri osebe so bile v Berlinu ubite, 12 pa ranjenih. Posebno hud napad je bil na Frankfurt in je trajal dve uri.

AMSTERDAM, 17. dec. DNB. Londonški radio je javil sinoči o živahnem delovanju tujih letal nad prestolnico. Napad na severnozahodno Anglijo je trajal nad eno uro. Močni napadi so bili tudi ob vzhodnem delu srednje Anglije. Vrženih je bilo več bomb, protiletalske baterije so bile živahno v akciji.

Lloyd George veleposlanik v USA?

LONDON, 17. dec. Reuter. V Londonu mnogo komentirajo obisk, ki ga je napravil Lloyd George, angleški ministrski predsednik za časa svetovne vojne, pri sedanjem ministrskem predsed. Churchill. Nekateri menijo, da je ta obisk v zvezi z namero imenovati Lloyda Georgea za angleškega veleposlanika v Washingtonu, drugi pa menijo, da bo vstopil v vlado. Lloyd George je bil svoječasno minister za municijo, v zadnjem času pa

je bil po javnem mnenju kandidat za ministra za proizvodnjo letal. Ako se lord Beaverbrook umakne, je zelo verjetno, da bo vstopil Lloyd George v vlado kot minister brez listnice.

LONDON, 17. dec. AP. Govori se, da je bil včerajšnji obisk Lloyda Georgea pri Churchillju v zvezi z njegovim verjetnim imenovanjem za angleškega veleposlanika v USA. Lloyd George, ki je sedaj star 88 let, je zaprosil za premislek.

Komunistična zarota v Angliji

LONDON, 17. dec. Reuter. Scotland Yard (londonska policija) je odkril veliko komunistično zaroto, ki je imela za cilj razširjanje nezadovoljstva med angleškimi delavci. Včeraj pa je minister za delo Ernest Bevin v Glasgowu govoril

ter opozoril Sovjetsko zvezo, da mora prenehati s sabotiranjem britanskih naporov in morale v času vojne. Dejal je, da mora angleška vlada naučiti sovjetsko, da se njene zunanje politične metode v Angliji ne obnesejo.

Nihče ne plačuje vojnih dolgov

WASHINGTON, 17. dec. Ass. Press. Včeraj je spet zapadlo plačilo anuitete dolga iz svetovne vojne. Plačala je samo Madžarska, in še ta samo deloma. Prvič Finska ni plačala, to pa na temelju posebnega zakona, ki ga je sprejel finski parlament. Ta zakon določa, da bo Finska plačevala svoj dolg iz svetovne vojne pozneje, ker ima sedaj preveč izgub

zaradi lanske vojne v Sovjetsko zvezo. Velika Britanija ni plačala 127.670.765 dolarjev, ampak se je po svojih predstavnikih pogajala za novo posojilo. Sir Frederick Phillips je imel konferenco z ameriškim finančnim ministrom Morgenthauom. Madžarska je plačala 9828 dolarjev, morala bi pa 52.770.

Italijani verujejo v svojo zmago

RIM, 17. dec. Stefani. »Messaggero« piše o bojih v Albaniji in pravi, da je usoda Grčiji že odmerjena. Anglija ni prizadejala Italiji nobenega udarca s pomočjo Grkom. Končno bo tudi sama premagana. Grki in Angleži bi lahko gojili svoje nade samo tedaj, če bi se Italijani ne borili. Dejstva pa govore, da se Italijani hlabro bore. To je eden glavnih pogojev v končno zmago. Tudi možnosti blokade in protiblokade so v korist Italiji. V Grčiji se bo skoro pokazala premoč Italije.

MILANO, 17. dec. Stefani. »Corriere della Sera« piše k pisanju ameriških in angleških listov o duševni potrtosti, ki je

zajela Italijo, da se bosta Anglija in Amerika kmalu prepričali, kako sta v zmoti. Italija ni zlomljena, čeprav so se vrgle nanjo vse razpoložljive sile Anglije v zraku, na suhem in na morju. Dovolj je, da se prečita brzojavka, ki jo je dobil Mussolini od odličnikov iz Forlija, da se vidi odločnost Italije za končno zmago. Italija se je borila tri leta in pol proti Habsburžanom, v šestih mesecih je osvojila abesinsko cesarstvo, s svojo intervencijo je pripomogla na nacionalistični Španiji do zmage v državljanski vojni. Dejstva bodo sama na senzacionalen način demantirala tuje trditve.

Boj na notranji fronti

RIM, 17. dec. AP. Adelchi Serena, glavni tajnik fašistične stranke, je označil, da se bo pozimi bila v Italiji »bitka na notranji fronti«, ki bo obsegala tudi zbirke za zimsko pomoč, za bolnišnice ter v striktni pažnji nad racioniranjem in cenami. V severni Italiji bo prirejenih več velikih shodov.

PRINCESA JULIJANA V USA

WASHINGTON, 17. dec. Reuter. Holandska prestolonaslednica Julijana bo dospela jutri v Washington, kjer bo ostala kot gost Roosevelta tri dni. Tri dni bo nato bivala v New Yorku, na kar se bo vrnila v Kanado.

VRAČANJE BELGIJSKIH UJETNIKOV

BRUSELJ, 17. dec. Stefani. V Anversu je dospela skupina 4000 belgijskih ujetnikov iz Nemčije.

NOBELOVE NAGRADE ZA MIR LETOS NE BO

OSLO, 17. dec. Havas. Kakor poročajo iz Norveške, Nobelova nagrada za mir letos ne bo podeljena.

OSTRA ZIMA V SIBIRIJI

MOSKVA, 17. dec. Stefani. Po vsej Sibiriji je zavladala izredno ostra zima. V Irkutsku so zabeležili 39 stopinj pod ničlo. V nekem kraju na sibirsko-kitajski meji je pa bilo celo 42 stopinj pod ničlo, okoli zlatih rudnikov v Bodaiboi pa 50 stopinj. V Moskvi znaša temperatura 10 stopinj pod ničlo. V južnem petrolejskem ozemlju pa vlada za sedanjí čas izredno toplo vreme.

ŠVEDSKO OBRAMBNO POSOJILO

STOCKHOLM, 17. dec. DNB. Švedska bo razpisala novo državno posojilo za narodno obrambo v višini 500 milijonov kron.

KONOJE NE BO ODPSTOPIL

TOKIO, 17. dec. DNB. Tu zanikujejo vesti, da namerava princ Konoje odstopiti. Tudi ni res, da bo odstopil minister za mornarico in trgovinski minister.

Siam za sporazum z Indokino

TOKIO, 17. dec. DNB. Agencija Domej poroča, da je siamska vlada podala izjavo, v kateri izraža pripravljenost rešiti mejne spore z Indokino na miren in prijateljski način. Pristala bi na to, da se snide razmejitvena komisija, katere člani so bili svoječasno že imenovani. Siam ne želi vznemirjati svojih sosedov, hoče pa, da se popravijo krivice, ki so mu bile storjene.

FLAMCI PROTI ZIDOM

ANVERSA, 17. dec. DNB. V palači Rubensa je bila velika protizidovska demonstracija. Nacionalni flamski poslanec Hermann je govoril, da so Židje izzvali sedanje vojno, bodo jo pa tudi izgubili. Pozval je prisotne in oblasti, naj počistijo z Židi v državi.

GENERAL ČATLOŠ NA DUNAJU

BRATISLAVA, 17. dec. DNB. Na poziv s strani Nemčije je odpotoval na Dunaj slovaški obrambni minister, general Čatloš v spremstvu 15 višjih častnikov slovaške vojske. Ogledal si bo razstavo nemške oborožene sile na Heldenplatzu.

BOJ PROTI MASONOM V BELGIJI

BRUSELJ, 17. dec. DNB. Tisk prinaša statut novoustanovljene lige proti masonom. Liga se bo borila za boljše moralno naroda proti vsem podtalnim elementom.

JUSTIFIKACIJA ŠPIJONA

LONDON, 17. dec. Reuter. V kaznišnici Pentoville je bil usmrčen holandski podanik Karl Albert Kieboom, ker je bil zaradi špijonaže obsojen na smrt.

NOMURA VELEPOSLANIK V USA

TOKIO, 17. dec. DNB. Novi japonski poslanik v Washingtonu, admiral Nomura, bo odpotoval iz Sanghaja sredi januarja v Ameriko.

NEMCI O BOJIH V AFRIKI

BERLIN, 17. dec. DNB. »Dogodki v severni Afriki imajo namen, z uspehi dvigniti moralno angleškega naroda. Brez pomembni taktični uspehi je pretvorila Anglija v vojno akcijo v času ko mora Ameriki priznati, kako v težkem stanju da je in da ji je zato pomoč potrebna. Operacije v Sredozemlju so prisilile Angleže, da so več svojih sil spravili od prestolnice in jih cepili. Angliji je zmaga zaradi uspeha v USA nujno potrebna. Anglija se nadeja, da bo tako zadela notranjo fronto Italije ter sprožila med Italijo in Nemčijo ozračje nezaupanja. V Italiji in Nemčiji so pa dobro oborožene divizije pripravljene za nove naloge. — Predvideva se trenutke, ko bodo zlomljene vse angleške iluzije in vsi njei pozikusi, da zrahlja vojno moralno italijanskega naroda in vojakov ter brezkompro misno sodelovanje Italije z Nemčijo. Ogromni pomen italijanskih akcij v Sredozemlju se še ne da oceniti, vežejo pa nase velike sile Angležev. Vojna ne bo rešena pri Sollumu ali v kaki gorski dolini na grškem bojišču. Italijanske sile niso načete. Osovina predstavlja celino, ki kakor klešče pritiska na Vel. Britanijo. S propagando se vojna ne dobiva,« piše nemški tisk.

Mariborska napoved: Pretežno jasno in še bolj hladno ter stanovito vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura —8,0, danes najnižja —17,8, opoldne —9,0.

BORZA, Curih, 17. dec. Beograd 10, Pariz 8.50, London 16.40, Newyork 4.31, Milan 21.70, Berlin 172.50, Sofija 4.37 1/2, Budimpešta 85.

Zadnja pot dr. Korošca

Današnje pogrebne svečanosti

LJUBLJANA, 17. dec. Današnje pogrebne svečanosti so se pričele ob 9. v stolnici z verskimi obredi. Mašo zadušnico jebral mariborski škof dr. Tomažič, pridigal pa je ljubljanski škof dr. Rožman. Po pridigi je okoli pol 11. ure pričel beograjski nadškof dr. Ujčić pogrebne molitve ob številni asistenci duhovščine. Pevec so nato zapeli žalostinko »Vigred se povrne, orgle pa so zadonele pokojniku v zadnji pozdrav.

Ob 11. se je jel premikati pogrebni sprevod izpred stolnice po ljubljanskih ulicah proti pokopališču pri Sv. Križu. Mrzlo, nekoliko megleno jutro se je prelilo v lep zimski dan. Po ulicah so črne zastave, na vseh plinskih svetilkah plapolajo bakle, svetilke so ovite v črno. Za vojaško godbo so se uvrstile točno po sporedu vse organizacije, društva, ustanove, delegacije, godbe, pevski zbori in nepregledna množica. Dolga vrsta lepih

vencev, med katerimi zbuja pozornost kraljevi venec, venec kraljevske vlade in venec tujih držav. Posebno skupino v sprevodu sestavljajo slovenski fantje in Sokoli, nadalje vojaška častna četa, častniški zbor in zbor rezervnih častnikov. Tudi ruska organizacija je bila zastopana na pogrebnih svečanostih.

Za krsto so stopali sestra pokojnega dr. Korošca in njegovi sorodniki. V sprevodu je bil tudi zastopnik kralja divizijski general g. Stefanović iz Ljubljane, ki je šel v družbi podpredsednika vlade dr. Mačka in bana dr. Marka Natlačenca. Za njimi so bili ministri, senatorji in bivši poslanci, zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter nepregledna vrsta zastopnikov raznih društev in organizacij s prapori in godbami.

Ob času, ko to poročamo, se sprevod še vedno vije po ljubljanskih ulicah.

UREDITEV ITALIJANSKE PREHRANE

RIM, 17. dec. Stefani. Na predlog odbora ministrov je Mussolini odločil, da se pristojnost prehrane vojske in civilnega prebivalstva koncentrirajo v ministrstvu za poljedelstvo in gozdove. Hrane je dovolj. Razdelitev živeža se bo izvrševala tudi nadalje po najpravičnejšem redu in pod strogo kontrolo. Kakršne koli spekulacije se bodo strogo kaznovale.

ZDRAVSTVO V SSSR

MOSKVA, 17. dec. Tass. Ljudski komisar za zdravstvo Micerev je predstavniku agencije Tass izjavil, da je bilo letos v zdravstvenem pogledu izvedenih mnogo akcij v sovjetski Rusiji. Odstotek bolnišnic v mestih in vaseh se je povečal za 10%; bolezni so se zmanjšale za 30%. Znanstveni inštituti in bolnišnice nudijo stalno pomoč. V državi je 127.000

zdravnikov in 470.000 bolniškega osebja. V prihodnjem letu bo zdravstvena akcija še povečana.

KANADSKO-AMERIŠKI ODBOR

NEW YORK, 17. dec. DNB. Mešani kanadsko-ameriški odbor se je sestal k zasedanju. Predsedoval je newyorški župan La Guardia.

UBOJ SODNIKA V ČUNGKINGU

TOKIO, 17. dec. Domei. Francoskega sodnika Dhoogesa Edvarda so napadli neznanci v Čungkingu ter ga s štirimi revolverjskimi strelji ubili.

»ISTRIA« PROSI ZA POMOČ

NEW YORK, 16. dec. AP. Italijanski 5416tonski parnik »Istria« je zaprosil za pomoč na morju v bližini Kingstona na Jamajki.

Ob zadnjem slovesu jugoslovanskega državnika

Nekaj zgodovinskih reminiscenc na dr. Korošca izza velikih dni v svetovni vojni

Na delu za koncentracijo slovenskih strank

Ko se je začetkom 1. 1916., pod vtisom doživetij avstrijskih zmag na bojiščih, začela s strani Nationalverbanda v avstrijskem parlamentu akcija za novo ureditev Avstrije, ki naj bi Nemcem zagotovila — potem tesnejše združitve z Nemčijo — še večje predprave, se je pojavila med slovenskimi političnimi skupinami na Štajerskem (SLS in Narodno stranko) tendenca po koncentraciji. V mariborskem glasilu pokojnega dr. Korošca, »Straži«, je pod naslovom »Skupni narodni program« izšel članek, ki je izzvenel v izjavo, da v SLS ni za to nobenih ovir. »Slov. Narod« kot takrat edino glasilo naprednih Slovencev, je ugotovil, da je zblizanje strank na skupnem narodnem programu neobhodno potrebno. Dr. Sušteršič je proglasil v posebnem programatičnem članku kot kardinalni program za slovensko koncentracijo: »absolutno zvestoba do habsburško-lotarinške dinastije« in »spoštovanje nauk in naprav katoliške cerkve ter popolno svobodo njenega kretanja«.

Ko so 9. nov. 1916. na skupnem zborovanju nemškega Nationalverbanda in kršč. socialistov na Dunaju sprejeli resolucijo, v kateri so med drugim zahtevali uvedbo nemščine kot državnega jezika, sta »Slovenec« in »Slov. Narod« ponovno poudarila potrebo združenja vseh Slovencev brez razlike glede na načelna in svetovnonazorska nasprotja. Se v istem mesecu so se združile vse češke stranke v »Český Svaz« in slovenski listi so zopet objavili pozive, naj Slovenci slede češkemu vzgledu. Misel slovenske koncentracije je bila stalno na dnevnem redu, vendar do uresničenja ni prišlo.

18. marca 1917 pa so delegati Volksratov iz Spodnje Štajerske, Kranjske, Koroške, Trsta in Primorja na zborovanju v Celovcu sklenili, da vztrajajo pri nemškem programu iz 1. 1916, zlasti na uvedbi nemščine kot državnega jezika.

Dne 15. aprila 1917 je prišel dr. Korošec v Celje in je skupno z nekaterimi drugimi zastopniki SLS stopil v stike s predstavniki Narodne stranke. Sporočil je željo štajerske »Kmečke zveze«, da bi na Štajerskem kooperirali v narodnih vprašanjih, češ da so na Kranjskem v SLS nastale takšne razmere, da niti SLS sama ne more na zunanji v narodnih vprašanjih skupno nastopati. »Brez naše krivde«, je kratko pripomnil dr. Korošec. Razvil pa je načrt, po katerem bi si obe politični skupini ohranili popolno samostojnost, bi se pa od slučaja do slučaja sporazumeli, ali nastopita v dotičnem vprašanju skupno in kakšno stališče bosta zavzeli. Če se v kakem vprašanju ne bi mogli sporazumeti, ostane vsaki skupini prosto, da zavzame svoje stališče. Takšna vprašanja bi bila n. pr. zahteva po demokratizaciji štajerskega deželnege zbora (splošna volilna pravica), vprašanje razdelitve v okrožja, nadsodišča v Ljubljani, razna šolska vprašanja (slovensko gimnazijsko vprašanje v Celju, Mariboru in Ptuj, vinarska kmetijska šola za mursko dolino itd.).

Deklaracijski pokret, ki je kmalu nato z vso silo izbruhnil v češkem in slovenskem narodu, je brez vsakršnih nadaljnjih konferenc strnil ves slovenski narod v enotno fronto. Bitka za osvoboditev in zedinjenje je ustvarila koncentracijo.

Na potu iz »habsburškega okvira« v svobodno Jugoslavijo

Avstrijska vlada je začela ponujati revizijo ustave in trializem (avstrijsko-madžarsko-jugoslovanski!). Nemški Volksratu so zborovali 29. jul. in 2. sept. 1917 ter so se izrekli proti narodni enakopravnosti in za nadaljnje zatiranje Jugoslovancev. Odklonili so tudi narodno avtonomijo v okviru banovin.

Začetkom oktobra 1917 je »Budapesti Hirape« objavil razgovor z dr. Korošcem, ki je izjavil:

»Perhoreciramo trializem, ker želimo, da tudi drugi narodi realizirajo svoje stremljenje po združitvi in osamosvojitvi. Srbsko-hrvatska koalicija bo pod pritiskom javnega mneneja morala opustiti stališče vzdržanja unije z Ogrsko. Evolucija duš v smislu naših stremljenj napreduje od dne do dne. Obiščite me čez pol leta...«

8. okt. 1917 je umrl dr. Janez Ev. Krek. Na njegovem pogrebu v Ljubljani je doktor Korošec v svojem govoru ob grobu z vzišenim glasom zaklical Slovence:

»Dvignite glave, ker se približuje vaše odrešenje!«

12. dec. 1917 je dr. Korošec v vojnem odseku avstrijskih delegacij v velikem govoru med drugim rekel:

»O vsem, kar se je godilo na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, v Primorju, Bosni in Hercegovini, se do danes še ni vršila nobena preiskava. Jugoslovani še nismo dobili nikakega zadoščenja, morilci od najnižjega vojak do generala pa hodijo ponosno po svetu. Toda iz krvi, ki je tekla tam doli v naši jugoslovanski zemlji, iz zatiranja in preganjanja se je rodila velika želja po svobodi, samostojnosti, po samoodločbi. Nikdo ne bo več iztrgal našemu jugoslovanskemu narodu iz srca idealov svobode, samostojnosti in neodvisnosti.«

6. jan. 1918 so se zbrali v Pragi zastopniki iz vseh čeških dežel, da naznanjajo narodu in celemu svetu, zlasti pa Dunaju, kaj hoče češki narod. Izdan je bil »Manifest češkega naroda« z zahtevo po soudeležbi češkega naroda na mirovnih pogajanjih in po svobodni narodni državi.

Dr. Korošec je kot predsednik Jugoslovanskega kluba v avstrijskem parlamentu poslal zboru sledečo brzojavko:

»V borbi za izvedbo samoodločbe češko-slovaškega naroda in za češko-slovaško državo bo našel češko-slovaški narod v jugoslovanskem narodu zvestega zaveznika, ki se bo z njim boril ramo ob ramo.«

Jugoslovani s Čehi vred odrekajo grofu Czerninu*) legitimacijo, da govori v imenu narodov te monarhije, ker zastopa samo privilegirano manjšino. Jugoslovani smo na svoji koži občutili, kako Avstro-Ogrska razumeva »ustavno samoodločbo« in koliko varuje temeljni zakoni imetek in življenje državljanov.

Zelimo trajni mir, ki se pa ne more zgraditi na medsebojnim varanju in tlačanju narodov, temveč le na moralnih temeljih, za katere se danes bojujejo milijoni.

Zato z zaupanjem zremo v bodočnost češkega in jugoslovanskega naroda.«

Deklaracijsko gibanje je zavzemalo vedno širši obseg. Začetkom 1. 1918 je cesarski namestnik v Gradcu, grof Clary, dal orožnikom nalog, da zatro v slovenskem ljudstvu to gibanje. Pripravljala se je ustanovitev Narodnega sveta za celo Slovenijo iz zastopnikov vseh slovenskih strank.

Dne 2. marca 1918 se je vršil v Zagrebu

sestaneke narodnih zastopnikov iz vseh jugoslovanskih dežel bivše Avstrije. Iz Slovenije so bili dr. Korošec, dr. Izidor Cankar in doktor A. Kramer. Izrekli so se za skupni narodni pokret, za koncentracijo strank na programu narodnega edinstva ter za neodvisno narodno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pripravljala se je ustanovitev centralnega Narodnega sveta v Zagrebu za vse jugoslovanske dežele v Avstriji in Ogrski.

17. marca 1918 se je vršil v Zalcu ogromen deklaracijski tabor, ob 50. obletnici prvega slovenskega tabora istotam. Govorili so dr. Korošec, dr. Ravnikar, dr. Stojan Budisavljevič in Ivan Peršič. Sledili so nadaljnji mogočni tabori po celi Sloveniji. Pokret je šel svojo zmagovito pot.

Na »prisegi češkega naroda« 13. aprila 1918 v Pragi sta bila od Jugoslovancev navzoča dr. Korošec in dr. Pavelić. Dr. Korošec je govoril med drugim:

»Mladi narod Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se nevzdržno razvija višje in višje, je od nekdaj z občudovanjem gledal na bratski češki narod... Ostanemo vaši zvesti sobojniki...«

17. maja 1918 sta predsednik Češkega Svaza Staněk in predsednik Jugoslov. kluba dr. Korošec na podlagi sklepov skupne

seje obeh klubov izdala proklamacijo na češki in jugoslovanski narod, ki je vsebovala odločen protest proti nameram vlade, da bi odcepila slovenske dežele od jugoslovanskega naroda. Odklonila sta odgovornost za nadaljnji razvoj ter izjavila, da vztrajata v borbi proti absolutizmu in nadvladi manjšine ter za demokracijo, svobodo, pravico samoodločbe in za politično samostojnost.

1. oktobra 1918 se je zopet sestal avstrijski parlament.

Dr. Korošec je na prvi seji v imenu jugoslovanskih poslancev podal izjavo, v kateri je med drugim rekel:

»Avstrijska vlada ni legitimirana, da bi govorila v imenu zatiranih narodov. Sedaj je prepozno!«

Dne 16. okt. 1918 je avstrijski cesar Karl izdal manifest, v katerem je obljubljal narodne federativne države nemško-avstrijsko, češko, ilirsko in malorusko v okviru habsburške monarhije. Dne 19. okt. je izšla proklamacija Narodnega veča (sveta), kateremu je bil prvi predsednik dr. Korošec, ki je odklonila cesarski manifest od 16. okt. ter zahtevala zedinjenje celokupnega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev na vsem njegovem etnografskem ozemlju ter zastopstvo na mirovni konferenci.

*) Takratni avstrijski zunanji minister grof Czernin je napovedal ostro borbo proti češkim in jugoslovanskim aspiracijam.

Mnenje Švicarjev k bojem v Albaniji

Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Aten, da »je grški narod dobil svojo bojevitost proti sedanjemu sovražniku v vojni posebno po onem dnevu, ko je bila torpedirana križarka »Helli«. Grški tisk je na široko opisal, kako je italijanski torpedo spravil njihovo ponosno križarko na dno morja med velikimi verskimi svečanostmi. Tudi zasedbo Dede-

kaneza po tripolitanski vojni 1911 smatrajo Grki za rop njihove zemlje.

Ljudje, ki dobro poznajo Albanijo, pravijo, da bodo podnebne prilike zelo vplivale na potek albanskih operacij v tej deželi. Čeprav so zgradili Italijani v Albaniji v zadnjem času mnogo vojašnic, bo moglo v njih prezimiti le kakih 50.000 mož.«

Nov letalski motor za zračne sile USA

V USA so izdelali tip letalskega motorja z novim pogonom, ki bo pripomogel, da bodo Zedinjene države dobile prvenstvo v oboroženi zračni sili. O tej senzaciji je poročal E. B. Myers, ravnatelj aeronavtične šole v Guggenheimu. Novi izum so že preizkusili v ameriški vojski, država je naročila te motorje v veliki množini.

Motor ima neke funkcijske tvornosti rakete, odvisen je od cikličnih eksplozij, ki

jih regulira ventil in ne kot doslej stalni plamen. Tak letalski motor bo stal komaj 1000 dolarjev, ko ga bodo izdelovali v množinah. Jakost motorja bo omejena po odpornosti kovine, ki se bo uporabljala pri gradnji. »Še pred letom dni bo imela Amerika letala, ki bodo manevrirala po zraku z novim motorjem, brez propelerjev«, je zaključil Myers svojo senzacionalno vest.

Spor Siam s francosko Indokino

Siam je bil v 17. stoletju tako rekoč velesila na jugu Azije. Tedaj je imel pod seboj vso Malako, s Singapurom vred. Phaulkon, Grk z otoka Kefalonije, je kot minister oborožil vojsko in mornarico Siam po evropskem vzoru. V 19. stoletju se pa država ni mogla več upirati Angležem in Francozom, ki so rezali kos za kosom z njenega telesa.

V prvi svetovni vojni je bil Siam na strani antante, zdaj hoče izkoristiti pa-

dec Francije in odtrgati od Indokine pokrajine Anam, Kambodžo in Laos, ki so bile nekdanje njene. Od tod praske ob Mekongu, veliki reki, katere porečje hočejo Siamci spraviti pod svojo oblast. In ker so Japonci, ki so imeli v Siamu dolgo časa vplivno vlogo, stopili v ozadje, na njih mesto pa je prišel anglo-ameriški vpliv, postaja spor med Siamci in Indokino, ki jo podpirajo Japonci, tem zanimivejši. Praske na meji Siamu so tedaj

Kultura

Dva set let likovnih razstav v Mariboru

Naši likovni umetniki so pri otvoritvi svoje sedanje razstave v veliki dvorani Narodnega doma prezrli, da je to jubilejna razstava ob 20letnici pričetka sistematičnega razvoja slikarske umetnosti v našem Mariboru, kajti predvojni Maribor ni v tem oziru ničesar pomenil in je imel do 1. 1920. le eno samo razstavo slik enega samega slikarja. Šele slovenski umetniki, na čelu z akad. slikarjem prof. Viktorjem Cotičem in s pobudo in podporo našega velikega pokojnega generala Rudolfa Maistra, so spoznali, da je treba iz našega mesta napraviti tudi središče udejstevanja likovne umetnosti.

Tako je bila na pobudo prof. Cotiča in generala Maistra 1. 1920. prirejena v kazinskih prostorih, tam, kjer je sedaj Studijska knjižnica, prva velika razstava likovne umetnosti, ki so se je udeležili vsi likovni umetniki z mariborskega področja. Razstava je bila sicer kvalitetno zelo neenakomerna, toda dala je pobudo za ustanovitev Umetniškega kluba »Groharja«, ki je združil vse naše likovne umetnike in skrbel za vsakoletne slikarske in kiparske razstave. Prvi predsednik mu je bil prof. Cotič, nato pa prof. Gvajc. Pozneje se je zaradi nastalih sprememb klub spremenil v novo organizacijo, ki je dobila ime »Brazda« in obstaja še vedno.

Klub, ki je v bistvu bil vseh teh 20 let eden in isti, tudi po spremembi naslova in spreminjanju članstva, je izvršil v Mariboru ogromno kulturno delo in v zgodovini našega mesta nikoli ne bo mogel biti pozabljen. V njegovem okrilju, ali vsaj z njegovo pomočjo, je bilo v Mariboru organiziranih okoli 40 klubov ali kolektivnih razstav njegovih čla-

nov, posameznikov in gostov. Brez njegovega delovanja bi bil Maribor ostal najbrže še dalje brez stalnih razstav likovne umetnosti, in samo njegovo delovanje je rodilo v zadnjem letu tudi na nemški strani zapoznele poizkuse javne afirmacije slikarskih del domačih ali priseljenih slikarjev. Kljub temu ostane nepobitno dejstvo, da smo iz Maribora napravili torišče likovne umetnosti samo Slovenci.

Sedanja razstava v veliki dvorani Narodnega doma je zato jubilejna razstava po dvajsetletnem razdobju plodonosnega dela in bi zaslužila resnično pozornost s strani vsega zavednega Maribora. Zaslužila bi, da ne bi šel nihče mimo nje, a tudi, da bi oni, ki jim je to mogoče, storili svojo dolžnost in si oskrbeli slike ter s tem omogočili v gmotnem oziru nadaljnji napredek naših umetnikov, ki preživljajo sicer težke čase. K temu nas kliče že spomin na njega, ki je dal prvo pobudo in podporo za prvo razstavo pred dvajsetimi leti, na našega velikega Rudolfa Maistra.

k. Nova Kunčičeva mladinska knjiga. V tisku in založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani je izšla nedavno najnovejša knjiga našega znanega mladinskega pesnika in pisatelja Mirka Kunčiča »Triglavske pravljice«, z ilustracijami Maksima Gasparija. Sedanja knjiga predstavlja prvi zvezek, kar pomeni, da se bodo te zgodbe nadaljevale. Kdor pa bi po naslovu sklepal o vsebini, ne bi uganil prave, kajti te »pravljice« niso pravljice, ampak samo v pravljico folkloro vpletena zgodba pastička Grega ter človeškega in prirodnega okolja, v katerem doživlja svojo domišljije polno mladost. Sicer pa so vse

osebe in vsi dogodki docela realnega značaja, in tudi »pravljice« so dejansko le ena sama, v posamezne epizode razčlenjena zgodba. Obenem nam reže pisatelj pokrajino in ljudi v njej, njihove vraže, hudobije, dobre in senčne strani ter delo. Delo je napisano dovolj razgibano, da bo zanimalo bravce, katerim je namenjena. Knjiga je čedno opremljena, samo uporaba zelene barve na naslovni strani daje podobi bolj nemško-alpski kakor slovenski značaj. Obsega 144 strani in stane 28 din. Naroči se lahko tudi v knjigarni Tiskovne zadrage v Mariboru, Cankarjeva ul. 1.

k. Večer slovenske besede, t. j. nastop mariborskih književnikov v Murski Soboti, opisuje na uvodnem mestu najnovejšo skupno 7/8 številke »Mladega Prekmurca« Ivan Sifitar. Mimogrede pove nekaj trpkih besed na naslov onih, ki jih na večer ni bilo. Miško Kranjec je napisal satiro na pozabljeno odkritje spomenika starim prekmurkim književnikom. Dr. R. Savnik razpravlja na kratko o dvajsetih letih slovenske uprave v Prekmurju v zvezi s poročili v zborniku »Slovenija«. Fr. Gumilar poroča o turniških freskah, F. Bukvič o »borovem gostovanju«, F. Trdko nadaljuje razpravo o gospodarskem življenju Prekmurja, J. Liška pa pričinja zanimivo razpravljanje o uspehih in neuspehih dvajsetletnega dela za pritegnitev prekmurskega ljudstva k slovenski skupnosti. Njegove ugotovitve so postavljene skrajno objektivno in zadevajo v živo. V tem oziru in na tem terenu Slovenci v resnici nismo pokazali sposobnosti, glavni del krivde pa bo najbrže v našem strankarstvu, katerega koristi so nam bile važnejše kakor koristi celotnega naroda. Leposlovje zastopajo v tem zvezku Paljin s pesmijo »Bratu«, Marika Kardoš s pesmijo »Pesem vode«, F. Kališ s pesmijo »Dekle iz Vielacha« ter Vran z novelo »Videl sem«. Oh koncu so še poročila o novih delih Miška Kranjca.

Gospodarske vesti

Maksimirane cene koruze in koruzne moke

Ban je na temelju čl. 1. uredbe o prometu s koruzo določil najvišje cene za koruzo in mlevske izdelke iz koruze:

1. Za rumeno koruzo s 14% vlage pri prodaji na veliko v vrečah s 325 din za 100 kg franko skladišče prodajalca. V tej ceni je všteti 2,5% skupni davek. Ako prodaja prodajalec koruzo v svojih vrečah, sme pribiti k tej ceni 5 din kot obrabnino za vreče. Cena bele koruze je za 12,5 din, cena činkvanta je za 50 din višja. Ako vsebuje koruzo več kakor 14% vlage, je odbiti od zgornjih cen za vsak višji odstotek vlage 4 din.

2. Za mlevske izdelke iz koruze pri prodaji na veliko za 100 kg.

	iz rum.	iz bele	iz čin-
	koruze:	koruze:	kvant:
	din	din	din
koruznega zdroba	475.—	490.—	510.—
koruzne moke	385.—	400.—	425.—
koruznih otrobov	225.—	225.—	225.—

Te cene računajo prodajalci s sedežem v dravski banovini franko postaja prodajalca; drugi prodajalci pa franko postaja kupca. K tem cenam se prišteje občinska trošarina. Ne smeta se prišteti k tem cenam skupni davek in obrabnina za vreče. Pri odjemu večjih količin mlevskih izdelkov se dovoljujejo cene, navedene v točki 2., popusti, ki jih določita sporazumno prodajalec in kupec. Odjemalcem, ki trgujejo s mlevskimi izdelki pretežno na debelo, se morajo dovoljevati na pod točko 2. navedene cene tolikšni popusti, da znašajo za mlevske izdelke najvišje nabavne cene:

	iz rum.	iz bele	iz čin-
	koruze:	koruze:	kvant:
	din	din	din
koruznega zdroba	440.—	455.—	475.—
koruzne moke	350.—	37.—	390.—
otrobov	200.—	200.—	200.—

4. Ako meljejo mlino koruzo za račun trgovca, smejo računati za mlevnino z vštetim razkladanjem in nakladanjem naj več 2.300 din za vagon. Ako posodijo mlino vreče, smejo računati še 500 din iz naslova obrabnine za vreče.

5. Normalna meljava koruze v dravski banovini je: za rumeno in belo koruzo 20% zdroba, 60% moke, 18% otrobov; za činkvanta 40% zdroba, 40% moke in 18% otrobov. Ta predpis velja do morebitnih drugačnih predpisov o meljavi, ki bi se izdali z veljavnostjo za celo državo.

6. trgovski mlini in trgovci, ki žele mleti v dravski banovini koruzo tako, da bi dobili iz nje večji % zdroba kakor je predpisano v točki 5. te odredbe, morajo prijaviti ta način mletja banski upravi, referatu za kontrolo cen.

7. Podjetja, za katera se je koruzo tako mlela, so dolžna prispevati v banovinski sklad za aprovizacijo prispevek, ki ga predpiše banska uprava v taki višini, da se zmanjša s tem zaslužek trgovskega mlina ali trgovca na ono višino, ki bi se dosegla pri normalni meljavi.

8. Cene koruze in mlevskih izdelkov iz koruze v trgovini na malo se določa tako, da pribije trgovec na malo k nakupni ceni prevozne stroške in morebitno trošarino, temu pa pribije 10%. Tako dobljena vsota se zaokroži na 25, 50, 75, 100 par. Kdor prodaja koruzo ali mlevske izdelke po višjih cenah kakor so zgoraj določene, ali melje brez prijave, navedene v točki 6., koruzo tako, da dobiva višji odstotek zdroba kakor je predpisan v točki 5. te odredbe, se kaznuje po čl. 8. uredbe o kontroli cen.

Preskrba z avtomobilsko gumo

Pravilnik za izvrševanje uredbe o prometu z gumami je predpisal trgovski minister ter tako podrobno določil, kako naj se izvaja uredba. Pravilnik vsebuje tudi določbe, po katerih se določa kako je treba ocenjevati prvenstvo za dobičkanje dovoljenj za nakup gum. Prvenstvo imajo interesi, ki opravljajo javni promet. Šele po kritju njihove potrebe pridejo na vrsto oni, katerim so motorna vozila neobhodna potrebna pri

opravljanju poklica ali dela. Dovoljenja za nakup gum za motorna vozila izdajajo banske uprave na področju proslilčnega stanovanja, pred izdajanjem dovoljenj pa bodo zaslišale prometne sekcije svojih turističnih svetov. V skrajni sili bo določilo prosvetno ministrstvo s posebnim odlokom tudi prisilni odkup. Gume se bodo nabavljale po cenah, ki so predpisane z uredbo o kontroli cen.

Izvoz drv in lesa za celulozo v Italijo

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je obvestilo izvoznike drv in celuloznega lesa v Italijo, da morajo najkasneje do 20. t. m. prijaviti s priloženimi originalnimi listinami obveznosti, ki so jih prevzeli glede dobave drv in celuloznega lesa za izvoz v Italijo v času od 1. I. do 31. III. 1941. Izvozniki, ki bi poslali netočne prijave ali pa šele po 20. dec., bodo izključeni od izvoza v Italijo v prvem četrtletju 1941. Prijave morajo vsebovati izvoznikov naslov, težo in vrsto drv oziroma celuloznega lesa, nakladalne postaje s količino in vrsto izvoza, ki odpade

na posamezne postaje, naslov inozemskega kupca z navedbo količine in vrste drv, ki mu je namenjena, prodajno ceno za posamezne vrste drv in celuloznega lesa, kakor tudi po posameznih inozemskih kupcih. Po vrsti lesa morajo biti razvrščene prijavljene količine takole: 1. cepanice iz mehkega lesa za izdelovanje celuloze, 2. bukove cepanice za izdelovanje celuloze, 3. žagarski odpadki za izdelovanje celuloze v dolžini do 25 cm, 4. gabrave in hrastove veje za kurjavo z otkov v jadranskem morju, 5. drva za kurjavo.

KUPONI NENOSTRIFICIRANIH POSOJIL

Dodatno k poročilu, da za izplačilo do sedaj dospelih kuponov Seligmana, Blaiza in drugih zunanjih posojil, ministrstvo financ še ni izdalo nobenih navodil Drž. hipotekarni banki, nas obveščajo, da je Drž. hipotekarna banka sedaj prejela od ministrstva financ lozadevne instrukcije. Po teh navodilih lahko sklepamo, da se je minister financ odločil postopati sedaj ravno tako, kakor je to storil z rešenjem od 20. febr. 1940, po katerem se je plačeval dolarski kupon nenostificiranih posojil s 45 odst. nominalne vrednosti, obračunski tečaj za dolar pa je določen z zneskom 44:55. Očividno se je to zgodilo radi tega, da dospeli kuponi vendarle pridejo v plačilo, ker vprašanje notranjega posojila, s katerim bi bila dokončna rešitev nenostificiranih posojil za naše državljane povezana, še ni dospelo tako daleč, da bi bilo posojilo predloženo v podpis. Verjetno je, da bo spomladi stvar vendarle prišla do rešitve, da bo to vprašanje, zaradi katerega so naši državljani postavljani na isto stališče, kakor inozemci, prišlo do kolikor toliko zadovoljive rešitve.

Iz gospodarskega tiska

„Zemlja i kapital“

V Beogradu je letos izšla zanimiva knjižica pod gornjim naslovom, ki obsega nekaj ponovnih tiskov različnih člankov g. Alfonza Hribarja. Knjiga se bavi z gospodarskimi vprašanji ter na prav zanimiv način opisuje liberalno-kapitalistične zločine našega kmeta in sploh zločine našim narodnim gospodarstvom. Knjižica izzveni v visoko pesem našemu tlačenemu in goljufanemu kmetu. Odstavki, kjer avtor obračunava z različnimi politiki, pa prav nazorno kažejo rušilno delo politike v našem gospodarstvu. Kakor odobravamo večino avtorjevih zaključkov, tako se ne moremo sprijazniti z njegovo tezo postavljeno v „Predgovoru“: „... smernice savi- vremenne privredne politike imajo biti: regulisana proizvodnja i potrošnja sa strane države i to po mogućstvu čim više u

smislu autarkije“. Kakor avtor jasno opazna, da je liberalizem krivec gospodarskega nerada, tako bi mogel tudi spoznati, da je prav želja po autarkiji pripeljala države v novo svetovno vojno. Ne izločevanje, ne izobčitev, ampak sodelovanje, to je odredilo za svetovno gospodarstvo! Knjižica, ki ima 102 strani in jo lahko naročite tudi v knjigarni „Tiskovne“. Maribor, Cankarjeva 1, bo prišla prav marškomu, ki se zanima za naše agrarne probleme in pa sploh za vprašanja naše gospodarske politike. Skoda je le, da se je izkazala beograjska tiskarna „Luc“ ali pa stavec, ki je knjigo postavil, za popolnoma nesposobno, da premaga tako skromne tehnične zahteve. V knjigi namreč kar mrgoli tiskarskih škralov, korektura posebno tujih citatov pa je popolnoma defektna. b.

W. E. Barthell:

ŽENA V DŽUNGLI

Ekzotični roman iz INDIJE

Posvetovali so se o stvarkah in mezd-nem gibanju indijskega delavstva.

Avto se je ustavil: izstopila sta in izginila v dvorani. Jamesa Wilgarda so pozdravljali nekateri gospodje in on je predstavil svojega nečaka. Okoli njiju je bilo bučno; tu je gospodovala samo ena beseda: posel.

Ko sta se drugo noč nato vračala čez Bengalski zaliv v Balasor in se pogovarjala, je James Wilgard na skrivnem občudoval Fredov odkritosrčen, prostodušen in vztrajen značaj. Temu se je čudil, kajti kot dolarski kralj je bil vajen le hinavskega, priliznjene in zlaganega obnašanja okoli sebe...

Motorna jahta Američana je drsela čez sinji zaliv; okoli poldne se bo zasedla v balasorskem pristanu.

»Točni bomo,« se je smejal stari Wilgard in gledal skozi daljnogled proti zapadni obali. »Res radoveden sem, kako se obnese stvar v Balasorju. Izbrali so si prekleto neprikladen čas za zahteve in grožnje s stvarkami.«

Fred je obzirno ugovarjal. Slonel je ob ograji, in veter se je poigraval z njegovimi lasmi.

»Glej ga — si še zmerom na strani dela, prav, he?« ga je zbodel stric.

Fred se polagoma okrene proti njemu.

»Napačno me razumeš, stric. — Ali misliš, da sem pozabil, kaj si mi bil pisal, ko si me vabil, naj pridem semkaj, da bi ti pomagal?«

»Ne spominjam se več...«

»Pisal si: Pridi, kakor si in z vsem, kar imaš, le eno ostavi doma: svoj svetovni nazor! Zapiši si v glavo edino besedo: posel, in ne mešaj se v stvari s svojimi čustvi...«

»Well — in?« vpraša James, ko nečak umolkne.

»No, zato molči k vsemu, kar počnete tu. Nisem prav za prav nič drugega kot gost; opazovalec brez glasu v svetu...«

»Aj — delaš prav tako, kakor da bi bil jaz kak trgovec s sužnjii!«

»Vem le to, da bo v teh razmerah večno trajal boj med delodajalci in domačimi delojemalci. — Ne, to ni, kar me skrbi pri tej borbi v tvojih predelnicah v Balasorju in Kalkuti. Rad bi ti zdaj vrnil tvoj nasvet, stric: Zapiši si v glavo edino besedo: posel!«

»All right — in?«

»Da, stric. Vsi tvoji prijatelji v trstu so trezni trgovci. Naj bodo! Toda oni sami so, ki vpletajo v posle svoja čustva!«

»Oho, Fred!!« ga James presenečeno pogleda.

»Hočem ti dokazati. Ali se boriš in

2 razpravljajo s Hindusi kakor z enakovrednimi?«

James Wilgard se je bučno zasmeljal. »Sijajno! Takšna misel se lahko rodi samo v tvojih možganih!«

»Motiš se, stric. Samo hladno pogledaj okrog sebe: svojega Rushforda, svojega Williama Shutterlyja, svojega Charlesa Wellsa, svojega...«

»Stopp, mladeč! Imenuj tudi najprezvetnejše!«

»Vsi so enaki — in to vam očitam.«

James Wilgard ni odgovoril. Pritisnil je na neki gumb in dejal nekaj skozi govorilno cev kapitanu v kajuti.

Kapitan Boyles je priručal, majhen in oglat, do poveljniškega mostička, ker je stal njegov gospodar. Izmenjala sta nekaj besed, na kar se je James spustil po belih železnih stopnicah na krov. Ko je hotel Fred stopiti v svojo kajuto, ga je prijel stari za gumb na prsih.

»Trenutek,« je dejal in se s sklonjeno glavo zazrl mimo njega. »Kar si pravkar dejal — hm — saj ne misliš čisto napačno. In končno vzdružem to staro predelnico v Balasorju s podružnicama v Kalkuti tudi le iz bedastih čustev. — Well...« se je zamislil. »In končno sem preživel tu svoja deška leta.«

Ko je molčal, je hotel Fred oditi.

»Počakaj vendar!« je zamrmral stari in ga pogledal. »Ne želim, da bi imei napačno predstavo o Jamesu Wilgardu. Glej, čoln se že bliža. In če sem tamle, v peščenih jami, sem zopet drug človek. moram biti drug človek. Drugače me požrejo različni Rushfordi, Shutterleyi in Well

si s kožo in kostmi. — To boš razumel. Toda preden stopiva na kopno, ti povem, da tudi jaz sovražim ta obrat tu, kot Američan. Nisem vajen z nesvobodnimi ljudmi. Na Mississippiju in Hudsonu sem zmerom gledal na to, da so bili moji delavci svobodni Američani, ko je sirena zatačila delopust. Toda v teh industrijskih tvrdkah — tu mi ni bilo dobro od prvega dne dalje... in verjem, komaj čakam dneva, ko se vrnem zopet v Združene države!«

Molče sta sedela v avtu.

»K tovarnil!« je ukazal stric vozaču, ko je ta zasukal kolo v smeri Bungalooja. »Najprej k tovarni, John — tu zadaj se mi zdi, da je vrag ušel z verige.«

Čez nekaj minut se je voz že ustavil pred stoglavo množico pri vhodu v predelnico.

»John, počakaj!« zakliče James Wilgard vozaču, pritisne vrata in izskoči kakor mladenič iz voza, Fred za njim.

Množica se je prirnila tesno do avtomobila. Ozki, gubavi obrazi s temnimi očmi v globokih votlinah, temne obrvi, tu in tam brade, rumeni zobje, grozeče mrmanje, posamezni ostrji kriki.

Moža sta stala sama in brez orožja pred stopnico avtomobila. Vrata so se s treskom zaprla, in kakor na dogovorjeno znamenje se spreleteli razburjeno množico neprijeten mir, podoben valu, za katerim leži vzburkano morje gladko in tiho nad skrivnostjo svojih zastrtih oči. Varljivo ogledalo, prežeha reparska žival.

4 dni

bo božična številka Večernika
v rokah bralcev • Oddajte
voščila, velike in male oglase

čimprej

g Italijanska družba „Agip“ iz Trsta je prevzela pred kratkim delnice Medmurskega petrolejskega d. d., ki je bilo prej v švicarskih rokah. Prejšnje lastništvo družbe pa je odstopilo koncesijo za raziskovanje in eksploatacijo terena nekje nemški skupini, zainteresirani v podjetju „Jugopetrol“ d. d. Beograd ter bo prišlo zalo sedaj do sodelovanja med nemškim in italijanskim kapitalom.

g. Plutovo drevo so zasadili v stapi v okolič Tambova v Sovjetski zvezi. Plutovino bodo uporabljali kot surovino za proizvodnjo linoletja, rešilnih pasov itd. Zasajena površina v tej stapi bo znašala v prihodnjem letu 70 ha. Izkušnje v stapi naj bi omogočile saditev tudi na severu.

g. Stednjo z električno energijo uvaja madžarska vlada, da bi zmanjšala potrošnjo premoga. Ulična razsvetljava bo zmanjšana za 25%. Izlozbe smejo biti razsvetljene samo dokler so trgovine odprte, kulturne ustanove in muzeji pa odprti samo po dnevi. Svetlobne reklame so prepovedane.

Novice

Na pogrebu dr. Antona Korošca

Na pogreb dr. Antona Korošca je že včeraj prišlo v Ljubljano zelo veliko ljudi iz vseh krajev, zlasti tudi z juga. Opaziti je mnogo bosanskih muslimanov z rdečimi fesi. Zaradi silnega mraza so imeli vlaki velike zamude, mariborski breg je imel kar 109 minut.

Mimo krste dr. Korošca, izpostavljene v stekleni dvorani banske palače, so ves dan od ranega jutra že defilirale velike množice, okoli sto vencev je bilo položenih do večera okoli katafalka, med njimi venci Nj. Vel. kralja, kneza namestnika Pavla, predsednika vlade Cvetkovića, bana in župana Ljubljane, Maribora in Celja.

Zvečer je bila krsta prenešana iz banske palače v stolnico. Točno ob 8. uri se je pričela žalna svečanost z govorom bana dr. Natlačenca pred portalom banske palače, kjer je stala krsta.

Nato so pevci združenih pevskih zborov Ljubljane odpeli žalostinko. Vsa okolica banske palače kakor tudi vse ulice, koder se je razvijal žalni sprevod, so bile razsvetljene s svečami v oknih in rdeč-kastim sojem plinskih bakelj na kandelabrih in v črtno zaviti električni luči.

V žalnem sprevodu, ki se je pomikal med gostim spalirjem občinstva, so nosili pred krsto vsa številna pokojnikova odlikovanja, za oddelkom slovenskih fantov v kroju in duhovščino na čelu trije škofje, beograjski nadškof dr. Ujčić, ljubljanski škof dr. Rožman in mariborski škof dr. Tomažič, je na odprtem vozu trojna konjska uprega vozila krsto, za krsto so korakali pokojnikovi sorodniki

in sovaščani, za njimi ban dr. Natlačen, ministri Vuković, Pantič, Tomič in Krek, štirje generali, na čelu divizionar Štefanović, pomočniki ministrov in šefi kabineto, senatorji, bivši narodni poslanci in drugo visoko uradništvo, župani, dolge vrste akademikov, somišljenikov JRZ in drugih.

Ko je žalni sprevod prispel pred univerzo, je na čelu tam zbranega profsorskega zbora prorektor dr. Kušej spregovoril o pokojnikovih zaslugah za slovensko Almo mater, ki se mu tu zadnji-krat poklanja, v imenu slušateljev pa akademik g. Mihelčič, nato se je žalni sprevod pomikal skozi Wolfovo in čez tromostje do stolnice. Tam so krsto položili na katafalk, ob katerem so škofje opravili molitve.

Žalna slovesnost je bila končana okoli pol devetih. Za občinstvo, ki je prihajalo pokojnika kropiti, pa je ostala cerkev odprta še pozno v noč.

Iz Beograda so pripeljali večje število krasnih vencev. Naš kralj je poslal krasen venec iz belih vrtnic in nageljinov, ministrski predsednik pa venec rdečih vrtnic in nageljinov. Tudi zagrebški Slovenci so položili nekaj lepih vencev na krsto, ko je vlak s pokojnimi zemeljskimi ostanki stal nekaj minut na zagrebškem kolodvoru.

Sokolska župa Ljubljana je odredila posebno odposlanstvo, ki je položilo venec na pokojnikovo krsto in se udeležilo pogrebnih svečanosti.

Ali ste storili vse, da obvarujete v bodoče Vašega otroka zobobola? Navadite ga pravočasno na redno čiščenje zob, zjutraj in zvečer, s Sargovim Kalodontom.

Sargov Kalodont prizanesljivo polira zobno sklenino in temeljito čisti zobe. Prepriči tvorbo zobne naslage, ki v poznejših letih navadno povzroča zobni kamen.

SARGOV
KALODONT proti zobnemu kamnu
Velika tuba je posebno ekonomična!

„Šola in dom“ o našem šolstvu

Na zadnjem občnem zboru Zveze društev »Šola in dom« v Ljubljani so zastopniki posameznih društev podali več načrtov, ki se živo tičejo vprašanj našega šolstva. Tako je kmetijska zbornica predložila Zvezi načrt, ki omiljuje glede ljudskega šolstva centralizem, ki je za šolstvo škodljiv.

O učnih knjigah je znano, da so predrage, da se prehitro menjajo in da jih je preveč; starši izdajo za šolske knjige pri nas nad 20 milijonov dinarjev. Zato bi bilo pozdraviti predlog, naj bi učne knjige v ljudskih in meščanskih šolah dobivali učenci brezplačno; knjige bi naj zalagala banovinska zaloga šolskih knjig in učil ter jih pošiljala brezplačno/upraviteljstvu.

Kakor je zveza priporočila svoj čas društvom, da sodelujejo pri organizaciji zaščite mladine pred bombnimi napadi, enako je naprosila vsa društva, da ustanavljajo šolske kuhinje, kjer bi dobila revna deca vsaj enkrat na dan toplo hrano, ker grozi zaradi slabe letine ponekod pomanjkanje.

Ker so zaprli v nekaterih krajih zaradi pomanjkanja učiteljskega posamezne razrede, je treba poskrbeti, da se ti razredi čimprej odprejo, posebno v narodnostno mešanih in obmejnih krajih.

Mariborsko »Društvo šola in dom« je v svojih načrtih predlagalo, naj bi bila izobrazba in izpiti srednješolskih profesorjev na univerzah bolj praktično metodični, ne pa samo teoretski; tudi predmeti po skupinah se naj na univerzi sprejme v smislu potreb praktičnega dela na gimnazijah. Na poskusnih srednjih in meščanskih šolah, ki bi se naj ustanovile v Mariboru in Ljubljani, pa bi naj poučevali najboljši strokovnjaki, učitelji in metodiki, ki bi naj dobivali za težjo delo tudi posebne honorarje, da bi se mogli tem bolj

posvetiti delu. Na takih poskusnih šolah bi naj hospitirali tudi mladi učitelji in profesorji, nadalje bi se naj na takih šolah preizkušala nova šolska učila, nove metode poučevanja.

Nadalje se naj uvede natečaj za pisanje novih šolskih knjig ter se naj najboljši rokopisi nagradijo; onemogoči pa se naj pisanje šolskih knjig nadzornikom in inspektorjem. Odpravil bi se naj spre-

Poboj na sejmu

Po vsej Priekiji in še daleč tja v Prekmurje in Slovenske gorice je znan Lucijin sejem pri Sv. Duhu na Stari gori. Letos je bil ta sejem neverjetno dobro obiskan in živahen. Po dobri kupčiji je treba tudi v gostilno, ki je bila premajhna za toliko sejmarjev. Fantje, katerim je stopilo vino v glavo, so se nekaj sporekli, navalili so na gostilničarjevega sina, ki je pograbil nož in zabodel štiri napadalec. Enega je ranil močno, tri pa lažje. Po dejanju je pobegnil in ga iščejo orožniki.

o. Posebna komisija iz Čakovca je te dni opravila razmejitve občin Mursko Središče in Sv. Martin ob Muri, tako da bosta pripadli dve vasi, ki sta bili doslej v območju občine Sv. Martin, Murskemu Središču.

o. Dobrodelne znamke za Protituberkulozno ligo bodo prišle pred božičem v promet. Prebitek gre v korist PTL.

o. V Dolenskih toplicah je umrla 87letna ga. Marija Finks.

o. 200 kg težkega divjega merjasca je ustrelil te dni Jože Kalin iz Bregane.

o. Križevski Sokol za bitolske žrtve. Člani Sokola v Križevcih pri Ljutomeru so nabrali 250 din za žrtve v Bitolju. Denar so poslali s posebnim pismom bitolskemu županu.

o. Radeče. Pred dnevi se je poslovil od papirniškega uslužbenstva dolgoletni direktor papirnice na Njivicah pri Radečah g. Tone Krisper, ki je bil upokojen.

Celle

c. Nesrečen padec. 46letni poštni služitelj Franc Voga iz Celja, je v nedeljo tako nesrečno padel, da si je zlomil rebra na desni strani. Prepeljali so ga v bolnišnico.

c. Olepševalno in tujsko prometno društvo v Celju ima občni zbor jutri ob 20. v hotelu »Evropi« z običajnim dnevnim redom.

c. Celjski kulturni teden priredi v četrtek, 17. t. m., ob 20 v mali dvorani Celjskega doma akademijo v spomin 140letnice Prešernove smrti. Recitala se bodo njegova dela in izvajale njegove uglasbene pesmi za zbor in samospeve. Ističasno bo tudi razstava njegovega dela. V začetku sporeda bo spominski govor.

c. Seja mestnega sveta celjskega bo v petek, 20. t. m., ob 18.30 v mestni posvetovalnici.

c. »Naš Jadran«, razstava del prof. Alberta Sirkarja v dvorani Mestne hranilnice, bo odprta do 27. t. m.

jemni izpit za srednje šole, ker takšen, kakršen je, ni izpolnil svoje naloge. Di-jaštvu na srednjih šolah bi bilo treba omogočiti poučevanje več prostih predmetov: živih jezikov, telovadbe, ročnega dela.

Izdelal bi se naj stavbeni načrt, da bo dovolj šol; posebno se čuti pomanjkanje strokovnih šol za mladino. Učne moči pa se naj premeščajo samo med velikimi počitnicami, v nižjih razredih pa naj poučujejo najboljšje moči.

Posebno pa se čuti v Mariboru potreba poklicne posvetovalnice, že zaradi industrije, ki se je zadnja desetletja razvila v mestu.

c. Božičnico za revno sokolsko dečo priredi Sokol-matica v nedeljo ob 14.30 v veliki dvorani Narodnega doma. Na sporedu je triidejanka, sodeloval bo tudi sokolski orkester. Revna deca bo obdarovana in pogostena.

c. Brivski in frizerski saloni v Celju bodo na zlato nedeljo dopoldne odprti. Ob sobotah so odprti do 20.

c. Kolporterje, po možnosti starejši, sprejme uprava »Večernika« v Celju.

c. Žalna seja mestnega sveta celjskega. Včeraj ob 17. je bila žalna seja mestnega sveta celjskega. Bana dr. Natlačenca je zastopal okrajni podnačelnik dr. Otriv. Zupan je v spominskem govoru orisal delo pokojnega dr. Antona Korošca. Bil je časten meščan Celja, katerega je zelo ljubil in ga rad obiskoval. Mestni svetniki so velikemu pokojniku zaklicali trikratni Slava, nakar je bila seja zaključena.

Ljubljana

a. Ostro streljanje s topovi v okolici Ljubljani. Med 16. in 22. decembrom bo 16. artilerijski polk ostro streljal s topovi, najbrže pa 17. in 18. decembra, če bo lepo vreme. Zaradi ostrega streljanja bo zemljišče, ki obsega vasi Skofljica, Crna vas, Studenec, Ig, Pijava gorica, ogroženo in dostop na prostor, ki bo zastražen z vojaškimi stražami in patrolami, smrtno nevarno. Ljudje lahko ostanejo v svojih hišah razen onih, katere bo vojaštvo zahtelo.

Važno za delavce — izseljence

Ker naši izseljenci, ki so se vrnili v domovino, ne dobivajo od takrat, ko se je začela vojna (od 10. maja tega leta), iz Nizozemske, Belgije, Luksemburga in Francije nikakšnih rent, je Osrednji urad za zavarovanje delavstva podvzel vse potrebno, da uredi z Nemčijo vprašanje prenosa prihrankov naših izseljencev iz teh držav, enako pa seveda vprašanje rent in pokojnin. Dokler ne bo to urejeno, bo Osrednji urad za zavarovanje delavstva dajal prizadetim akontacije na njihove rente in pokojnine iz »Fonda za pomoč rentnikom, ki ne dobijo rent in pokojnin iz tujine«.

Zato naj vsi prizadeti javijo OUZD, na podlagi česa in zaradi česa so dobivali rento in v kolikor uživajo pokojnino ali

valo izprazniti. Najverjetneje prej omenjena dneva ob lepem vremenu bo streljanje najbrže od 10. do 17. ure. Začetek in konec streljanja bo objavljen z znakom s trobento, a po končanem streljanju bodo tudi straže in patrole odpoklicane.

o. Strokovne uradniške izpite so položili v Beogradu naslednji pregledniki finančne kontrole: Sulek Mihajlo in Blaž Polegek iz Maribora, Lenart Meško iz Rogaske Slatine, Budja Alojzij iz Cankove in Adolf Ankon iz Žužemberka.

o. Umrl je v frančiškanskem samostanu v Nazaretu v Savinjski dolini zlatomašnik in starosta slovenskih frančiškanov p. Emilijan Dovgan. Pokojni je bil po rodu iz Kamnika ter je v mladih letih misijonarji tudi med izseljenci.

o. Studenček s kapelico blizu sv. Boltenka na Pohorju je zelo zanemarjen, zasut, kalna voda odteka izpod skale. Prijatelji narave bodo spomladi vse popravili, postavili tudi klepico in olepšali kapelico. Prosimo za male prispevke, ki jih sprejema gozdar pri Boltenku, Mariborska koča in koča pri sv. Arhu. Zneske bomo objavili.

o. Goreti je začelo nenadoma gospodarsko poslopje Lutarič Evgena, goslinčarja v Gradišču. Zgorelo je ostrešje pred pol letom zgrajenega poslopja, voz, dva večja soda, vsa krma in slama. Neznani je še požigalec, ali domnevajo, da bi bili potujoči cigani. Skode je nad 40.000 din, ki pa je le deloma krita z zavarovalnico.

n. 1010 društev je v Zagrebu. Zanimiva je statistika, ki pravi, da je vsak 25. Zagrebčan funkcionar kakšnega društva. Tako je v Zagrebu okoli 10.000 društvenih odbornikov.

n. Dobrodelni sejem v Beogradu. Dobrodelno društvo »Srpska majka« v Beogradu, ki mu predseduje knežinja Olga, je tudi letos organiziralo sejem, na katerem prodajajo najviše predstavnice beograjskega javnega življenja razne predmete v dobrodelne svrhe.

n. Umrla je od žalosti za sinom. V Dubrovniku je umrla Kata Šoltečeva od žalosti, ker je sin napravil nedavno samomor.

n. Morje je zmrznilo v kaštelanskem zalivu pri Splitu.

n. Zmrznjena ciganka. Blizu Gjurjevca je ob čisti nezvestna obležala stara ciganka, ki je ponoči zmrznila.

32

Božična številka »Večernika« bo izšla že v ponedeljek 23. t. m. na

straneh. Oddajte velike in male oglase čimprej. Posamezna številka bo 1 din

Zanimivosti

Stirilečka na bivšem Poljskem

Na Dunajcu gradijo največji jez v Evropi, širok 550 metrov

Iz nemških poročil, ki govorijo o delu in razmerah na bivšem Poljskem, posnemamo, da je bil za Generalni gouvernement izdelan obširen načrt o raznih gospodarskih, zlasti melioracijskih delih. Načrt obsega dobo štirih let. Po načrtu bo pripravljenega nad 700.000 hektarjev zemljišča za intenzivnejšo izrabo. Stroški so preračunani na 240 milijonov zlotov. Za tekoče leto je bilo iz proračuna odobrenih 57 milijonov zlotov za melioracijo 200.000 hektarjev, za leto 1941 nadaljnjih 73 milijonov zlotov za enako površino. Vodno-melioracijska dela, določena za leto 1942, se raztezajo na površino okoli 150.000 ha ter bodo veljala do 55 milijonov zlotov. Za leto 1942 pa je predvidenih nadaljnjih 50 milijonov zlotov za 150.000 ha zemljišča.

Melioracijska štiriletna računa na 40 do 50.000 delavcev letno. Da bo stvar tudi organizacijsko kar najbolj izgrajena, je bilo v Gubernementu ustanovljenih 27 melioracijskih uradov, ki imajo mešano nemško in poljsko osebje. Za nadzorstvo pa je mimo tega postavljenih še 12 nemških nadzornih uradov. Že letošnje leto je v teku 93 večjih melioracijskih del. V vseh okrajih so v teku važna melioracijska dela in regulacije rek in potokov ter hudournikov. Pridobljena zemljišča se bodo uporabila zlasti za travništvo, da bi na ta način povečali zaloge krme ter razširili živinorejo.

Med največjimi deli pa je gradnja dolinskega jez na Dunajcu. Prav za prav je dela pričela poljska vlada še pred iz-

Žena je svojemu možu to, kar je iz nje naredil. (Balzac)

— Za vsak god mi mož podari biser!
— Potem imate gotovo že celo ogrlico!

E. Roboz:

Milijon v gotovini

— Sto tisoč ti ni dovolj? Tudi dvakrat toliko? Kako naj še govorim o tvojih čednostih! Prav, bodi torej milijon... Da, da, lahko ga dobiš danes ob petih!

Bilo je okoli enajstih dopoldne, ko je Jules, sluga bankirja Andrea Serignerea, prisluškoval v predsobi male zasebne banke telefonskemu razgovoru svojega šefa. Kar steno se mu je pred očmi. Kako more vendar njegov gospodar tako nespametno razsipati s tolikimi svotami! Milijon frankov! Jules je bil šele štiri tedne bančni sluga, pa še ni bil vajen takih vrtoglavih števil. Zares, kar zavrtelo se mu je v glavi. Milijon... danes ob petih!

Sicer pa Jules ni bil zlih misli. Bil je preprosto človek, ki je šele pred nedavnim prišel v Pariz. No, ko je po kosilu nekoliko zavil v kavarno, si ni mogel kaj, da bi na vse pretege ne hvalil bogastva svojega gospodarja. — Mar ni to naravnost imenitno, — je vprašal ves ponosen, — pride nekdo, podpiše kos papirja, si natrpa žepe in odide kot milijonar?!

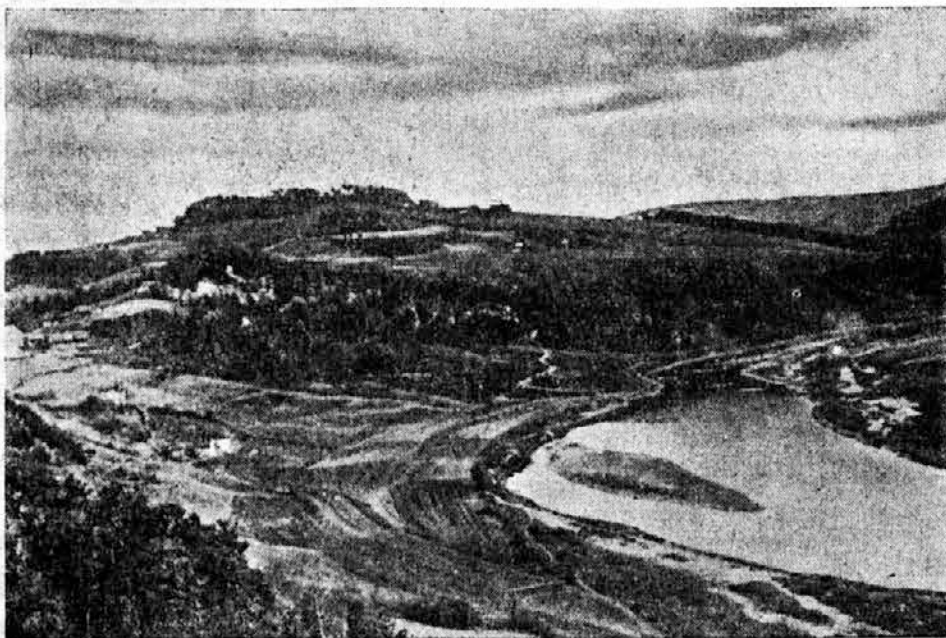
— In kako plača tvoj šef? — ga je z velikim zanimanjem vprašal neki mladenič ter mu ponudil čašo likerja. — V gotovini ali s čekom?

— Seveda v gotovini! — se je pohvalil Jules, ki mu je pijača že nekoliko zlezla v glavo. Na dolgo in široko se je jel bahati o sijajnih poslih svojega šefa. Pri petem kozarcu se mu je jezik že tako razvezal, da je besedo za besedo jel pripovedovati dopoldanski telefonski razgovor svojega šefa. Pri osmem kozarcu pa je mladeniču do zadnje podrobnosti opisal notranjost male banke gospoda Andrea Serignerea.

Ob treh popoldne je bil Jules že tako na-

bruhom vojne. Že takrat so pri delih sodelovali nemški strokovnjaki, ki sedaj delo samo nadaljujejo. Stroški za izgradnjo jezga so preračunani na 55 milijonov zlotov. Popolnoma bodo dela končana

1942. Vendar pa bo jez varoval stranske doline pred poplavami že prihodnje leto. V celoti bo vsa naprava okoli jezga na Dunajcu varovala okoli 200.000 hektarjev zemljišča pred poplavami.

Dolina Dunajca, kjer bo zgrajen največji jez v Evropi, širok nekaj nad 550 metrov

Če papagaji oponašajo policaje...

V španskem mestu Bilbao je izdala policija pred nedavnim odredbo, ki prepoveduje meščanom, da bi imeli po svojih stanovanjih še nadalje papagaje. S posebno strogostjo se odredba obrača na meščane, ki stanujejo v centru mesta ter na raznih križiščih. Prve dni policija ni dala k odredbi nobenega komentarja, in meščani so se vseprek vpraševali, zakaj bi ne smeli imeti papagajev. Čez nekaj dni pa so dobili še pojasnilo. Prepoved papagajev je bila izdana radi tega,

ker so papagaji občutno motili promet. Ker je v Bilbao in okolici po hišah naštetih teh brbljavcev, je seveda nastala v mestu prava zmešnjava. Papagaji so namreč jeli oponašati policaje, ki so na križiščih z žvižgi urejali promet. Med vozniki in pešci je dnevno prihajalo do zmešnjav in neljubih obračunavanj, vsega pa naj bi bili krivi prometni stražniki, ki da so dajali napak žvižge oz. signale. Slednjič se je izkazalo, da so prav za prav vodili promet v Bilbao papagaji in ne stražniki ter je bila policija prisiljena poseči po odločnem sredstvu in zatreti nepoklicane »prometne redarje«.

Mraz mu ne škodu e

Švedski znanstvenik Magnus Hellstrand, profesor patologije na stockholmski univerzi, je s poskusi dokazal, da velike temperaturne izpremembe nikakor ne vplivajo na človeško telo. Četudi šteje profesor že 63 let, je izvršil vse poskuse na samem sebi. Najprej se je okopal v vodi, ki je imela 8°C, nato se je postavil na preprih 4°C. Potem se je okopal v 45°C vroči vodi, ko nato pa se je postavil na preprih — 12°C. Ko je prešel vse te izpremembe raznih temperatur, je izjavil, da se prav ugodno počuti, niti nahoda ni dobil. V splošnem pa profesor trdi, da človeku nagle izpremembe temperature nikakor ne škodujejo.

Vsako leto smo za 1 meter bliže Ameriki

Observatoriji v Lyonu, Potsdamu, Rimu, Greenwichu, Taškentu v Rusiji ter v Tokiju na Japonskem so dobili te dni rumeno karto iz Kopenhagena. Na karti jim je javil znani »lovec zvezd« Whittle, ki dela na harwardski univerzi v Ameriki, da je odkril novi komet, ki ga je imenoval »Whittle 1940 D«; pozicija kometeta 29. julija letos pa je bila: 20h 23' 25" 6 Delta 1940 + 7° 45' 45".

Vidimo, da v kljub temu da se njih države med seboj bombardirajo, astronomi niso prekinili »diplomatskih odnosov«. Kopenhagen je ena izmed zelo važnih astronomskih postaj, kjer je tudi »brzojavna centrala«, ki je pred nedavnim znova začela delati. Isto tako je začela v Parizu znova s delom »centrala za določanje astronomskega časa«; ta centrala obvešča vse astronome na svetu o vsem, kar se tiče pravilnosti časa.

Za določitev »univerzalnega časa« primerjajo pariški opazovalci »časovne signale« iz vsega sveta z zvezdnim časom ter z izračunanim časom, ki ga kaže in daje 7 kazalcev, ki se nahajajo 80 metrov izpod observatorija. Vendar pa teh 7 kazalcev nihče ne gleda, niti se jim ne približuje, da ne bi to vplivalo na njihovo pravilnost, pač pa kazalci kažejo pravilni čas posebnih pripravi z rdečo črto. S podatki, ki jih daje ta priprava se prav za prav korigira »zvezdni čas«, a s tako dobljenim časom korigirajo vse ostale časovne podatke. Točnost astronomskega časa se da določiti na desetstisoč del sekunde. Ta »mikroskopični« del časa je potreben astronomom zato, da morejo kontrolirati opazovanja astronomov na drugih koncih sveta.

Ta univerzalni čas je tudi potrdil teorijo nemškega znanstvenika Wegenera, ki je postavil teorijo, da Amerika plava

Mož beseda

ali navodilo za »večne« dolžnike

Ameriški komik Tobias Thompson iz Saint Louisa ni bil znan zgolj radi svoje duhovitosti in iznajdljivosti, nego tudi radi velikih in neprestanih dolgov, ki jih je napravljval pri prijateljih in v trgovinah.

Nekega dne ga je srečal v gostilni neki prijatelj in mu dejal:

»Poslušaj, Tob, najmanj šest mesecev je že poteklo, ko si si izposodil pri meni bankovec za 10 dolarjev, kajne?«

»Ni povsem točno, Bob; preteklo je že natančno sedem mesecev.«

»Prav, to ni važno. Ne gre za dobo. Zna biti se še spominjaš, da si mi obljubil, da mi vrneš denar čez osem dni? No, kaj praviš?«

»Vem, vem, dragi Bob,« je dejal Thompson nekako potrto in vzel iz žepa svojo beležnico. »Oni bankovec je imel značko „F“ in številko 345678 ter je bil izdan leta 1901. Vse to sem si natančno zapisal. Toda, žal, bankovec sem moral v sili porabiti. Poslej se ne prestanem trudim, da bi spet prišel do onega bankovca in ti ga vrnil.«

»Toda, za božjo voljo, saj mi lahko vrneš drug bankovec!«

»O ne,« je odkimal Thompson. »Jaz sem bil in bom vedno mož beseda. Ko si mi ponudil bankovec, sem ti obljubil, da ti prav isti bankovec tudi vrnem. Čim bom dobil bankovec serije „F“ in številke 345678 izdaje 1901 — in verjemi mi, da bom storil vse, da ga čimprej dobim — ti bom bankovec vrnil. Saj vendar veš, da za vsako ceno držim svojo možato besedo.«

ŽENSKA MODA OSI RIM-BERLIN

V Berlin je prišla pod vodstvom predsednika Guide velika pošiljka novih italijanskih modnih modelov, ki so bili prikazani na berlinski modni reviji. Ob tej priliki so nemški in italijanski strokovnjaki izdelali nemško-italijansko modo. Modeli mode osi Rim-Berlin bodo prvič prikazani v febr. 1941 na veliki modni reviji v Milanu.

CESTNO OMREŽJE BALTSKIH REPUBLIK

Cestno omrežje v Litvi, Letonski in Estonski meri v celoti 102.000 kilometrov. Najdaljše omrežje ima Litva (44.000 km), nato Letonska (35.000 km), dočim je Estonska na tretjem mestu. Več ko dve tretjini cest pa nima trdega cestišča. Cest s trdim cestiščem je v vseh treh republikah jedva 44.000 km, od tega odpade na Letonsko 18.000 km, na Litvo 14.000 in na Estonsko 12.000 km. V Litvi so pričeli pred nedavnim graditi veliko cesto, ki bo vezala Kaunas z Vilno.

Zračni junaki

Pilot z nekega nemškega bombnika

Mar kor

Žalna seja v mestni posvetovalnici

Sinoči ob 18. je bila v mestni posvetovalnici žalna seja mestnega sveta za pok. častnim meščanom mariborske mestne občine dr. Antonom Korošcem. Mestna posvetovalnica je bila ob tej priliki vsa v črni in zeleni, v ozadju pa je bila pokojnikova slika na narodni trobojnici, ovita z lovorjevim vencem. Seje so se udeležili mestni svetniki ter številni predstavniki raznih uradov, društev in ustanov.

V odsotnosti župana dr. Juvana je otvoril žalno seja podžupan Žebot Franjo, ki je poročal o sožalnih brzojavkah mestne občine banu dr. Natlačenu in ministru prosvete dr. Kreku, nakar je imel mestni svetnik prof. dr. Sušnik daljši spominski govor, v katerem je opisal pokojnikove zasluge za našo ožjo in širšo domovino. Navzoči so s trikratnim »Slava« počastili spomin dr. A. Korošca. Za današnji po-

greb v Ljubljani je bilo določeno posebno zastopstvo mestne občine.

Maše zadušnice

Danes ob 10. dopoldne je bila v mestni stolni cerkvi svečana maša zadušnica za pokojnim dr. A. Korošcem, kateri so poleg meščanstva prisostvovali tudi oficijni predstavniki oblasti, uradov in društev. Številne zadušnice je imela tudi šolska mladina, ki se je po mašah zbrala na posebnih žalnih zborovanjih, posvečenih delu in spominu pokojnika, sicer pa je danes pouka prost dan. Ravno tako počiva danes delo v državnih, samoupravnih in mestnih uradih. Mnoga društva in ustanove še prireajo žalna zborovanja, v počastitev pokojnikovega spomina pa poklanjajo ljudje darove v razne dobrodelne namene.

Obisk na postaji za prvo pomoč v Studencih

Agilni Rdeči križ v Studencih ima že od 2. avgusta 1936 svojo postajo za prvo pomoč v nezgodah, ki se nudi vsem brezplačno, kar je gotovo zelo hvalevredno delo.

Včeraj sem obiskal omenjeno postajo, ki se nahaja v hiši na Aleksandrovi cesti 50, ter sem izvedel, da opravlja to požrtvovalno delo že od ustanovitve sem g. Ulrich, ki je dal v to svrhu na razpolago brezplačno sobico, ki jo ima zelo higienično pa tudi praktično urejeno z vsemi potrebščinami. G. Ulrichu, kljub njegovemu 69. letu starosti, ni nobena pot pretežka ali predolga in nobeno vreme preslabo, če je treba kje nuditi pomoč. Kot izkušeni samarijan je nudil pomoč do danes že v 747 slučajih, in sicer v 295 slučajih pri gasilski četi v Studen-

cih, katere član je že od leta 1930 ter v 452 slučajih privatnikom pod zastavo Rdečega križa. To človekoljubno delo opravlja brezplačno. RK pa ga je odlikoval s srebrno kolajno. Tudi v delavnici drž. železnice v Mariboru je vsa leta do svoje upokojitve opravljal posle samarijana.

Pri njem pa se ne najde samo točen pregled dela studenškega RK, ampak tudi točna statistika vseh požarov, pri katerih je četa gasila, kakor tudi seznam vseh članov studenške gasilske čete od njene ustanovitve, od katere je tudi sprejel krasno izdelano diplomu za svoje požrtvovalno delo na polju gasilstva. Vse potreščine, ki jih rabi pri svojem opravilu kakor tudi zdravila sprejema od RK in gasilske čete v Studencih.

-vb.

Grajski, Esplanade in Union-kino

ki vsled narodnega žalovanja niso obratovali, sporočajo cenj. obiskovalcem, da se prično redne predstave v sredo, dne 18. t. m. s sledečimi sporedi:

Grajski kino: samo še v sredo in četrtek »SONČNI VZHOD«.

Esplanade kino: samo v sredo »DEŽEVJE PRIHAJA«.

Union kino: samo v sredo »PASTIR KOSTJA«.

Ker je podaljšanje predvajanj teh senzacionalnih filmov za enkrat popolnoma izključeno, je pričakovati obilnega obiska ter priporočamo predbeležbo vstopnic.

Štiri leta za uboj zaradi alkohola

Pred kazenskim senatom se je zagovarjal zaradi uboja 38 letni delavec Karel Šauperl iz Zg. Dupleka. Nekega dne v avgustu so na viničariji Antona Ropa v Viniški vasi med drugimi popivali tudi obtoženec, Ropič Franc in Kunač Ivan. Zaradi vinjenosti je prišlo med slednjima na dvorišču viničarije do prepira, končno sta se pa spoprijela ter se rvala na tleh. Hipoma je priskočil Karel Šauperl ter zabodel z žepnim nožem Franca Ropiča v vrat. Prerezal mu je med drugim dve veliki žili, tako da je nastopila smrt za-

radi izkrvavitve. Obtoženec je na razpravi svoje dejanje priznal, zagovarjal pa se je s tem, da je hotel braniti Ivana Kunača, ki ga je imel Franc Ropič na tleh ter ga je držal za vrat. Obtežljivo so izpovedale zanj priče, češ da je znan kot strasten pretepač in je bil zaradi tepežev že predkaznovan.

Karel Šauperl je bil obsojen na 4 leta robije ter na 3 leta izgube častnih državljskih pravic. Državni tožilec je vložil priliz zaradi prenizke kazni, branilec pa revizijo.

NAKAZNICE ZA PETROLEJ

V svrhu izdaje nakaznic za petrolej za mesec december poziva mestno poglavarstvo prebivalce, ki uporabljajo za razsvetljavo petrolej, da se v sredo, 18. t. m., javijo pri mestnem tržnem nadzorstvu med uradnimi urami v svrhu dodelitve količine petroleja. Vsa družinski poglavar si mora od svojega hišnega gospodarja oskrbeti potrdilo o stanju družinskih članov in da v svojem stanovanju rabi izključno samo petrolej za razsvetljavo. Le na podlagi takega potrdila bo mestno poglavarstvo izdalo nakaznico za določeno količino petroleja.

m. Namesto venca na grob rajnega častnega člana lavantinskega stolnega kapljia dr. A. Korošca sta izročila lavantinski škof dr. Ivan Tomažič in stolni kapitelj za škofsko pomoč mesta Maribora 2000 din.

V isto svrhu je izročil podžupan Žebot Franjo 500 din.

m. Zdrugarji, pozor! Oglejte si v Nabavni zadrugi razstavo božičnih daril Krožka za zadrugarje! Razstava bo odprta v sredo, 18. dec., ob 14.

m. Občni zbor profesorske Samopomoči je preložen na sredo, 18. decembra, ob 18.

m. Ob nenadomestljivi izgubi pokojnega dr. Antona Korošca, ki je toliko let nesebično deloval za napredek Jugoslavije, izražam v imenu Jevrejske veroizpovedne občine dravske banovine in v svojem imenu najgloblje sožalje. Naj Bog sprejme svojega sina, da bo v miru počival! Nadrabin dr. Lazar Roth.

m. Umrja je pri Sv. Urbanu pri Pljuju gospa Josipina Bezjak, vdova nadučitelja. Pogreb bo v četrtek ob pol 9. pri Sv. Urbanu.

m. Strokovne uradniške izpite sta položila v ministrstvu financ v Beogradu preglednika finančne kontrole Mihajlo Šulek in Blaž Poleg iz Maribora.

m. Zadnja transporta sezonskih delavcev iz Nemčije sta dospela pred včerajšnjim in včeraj v Maribor, prvi je štel nad 800 oseb, včerajšnji pa 1050, med njimi izredno mnogo otrok. Pri prihodu so bili navzoči tudi predstavniki iz Zagreba in Beograda. Kakor običajno so bili na kolodvoru pogosteni. Po oficijelnih napovedih je bil to zadnji transport, verjetno pa bodo še prišle manjše skupine.

m. Raže se je potepal kakor da bi šel v šolo I. P. s Pobrežja. Ko je šolsko vodstvo to sporočilo njegovi materi ter je šiba zapela »novo mašo«, je deček pobegnil od doma. Več dni ga ni bilo na izpregled, sedaj ga pa je našel vsega prezeblja v grmovju ob Dravi magdalenski kaplan. Hude ozeblje mu zdravijo v bolnišnici.

Presenetite
vas dom...

z sodobnimi TUNGSRAM KRYPTON žarnicami! Zadovoljni bodete, ker bo razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

* NAMEŠČENSTVO IN DELAVSTVO TEKSTILNE TOVARNE EHRLICH v Mariboru se svojem šefu najplejše zahvaljuje za plemenito socialno gesto, katero je izkazal s tem, da je brezplačno dal razdeliti med nas enotno in belo moko ter mast v izdatni meri, kljub temu da tovarna v polni meri obratuje. Gospodu šefu najlepša hvala, hkrati pa mu želimo vesel in srečen božič. — Nameščenstvo in delavstvo tovarne Ehrlich.

m. 55 kilogramov jabolk je neznan stolilec ukradel iz skladišča tvrdke Suppanec v Cvetlični ulici. V skladišče je prišel skozi okno s pomočjo lestve, ki jo je odnesel nekje v sosesčini.

m. Za zimsko pomoč mesta Maribora je darovala Nabavljalna zadruga drž. železnice 2000 din.

m. Zaradi trpljenja živali so se zgrajali ljudje v Vetrinjski ulici, kjer je neki hlapec z bičevnikom pretepal dva vprašena konja, kamor je padlo. Ljudje so poklicali stražnika, ki je suroveža prijavil.

m. Stodinarski bankovec je vzela vinjenemu gostu Stefanu Cokanu iz Radvanja 8. t. m. natakarica v neki gostilni s pripombo, da mu bo denar dala prihodnji dan. Ker tega še ni napravila ter je celo zapustila službo, jo je oškodovalec prijavil oblasti.

m. Ker vinjen ni dobil več pijače v nekem gostinskem lokalu, je dejansko napadel natakarico strojnik Ivan Lovše iz Radvanja. Ko je zbežala pred njim okoli miz v sobi, jo je lovil. Prijel jo je za nogo ter ji pri tem sezul čevlji, ki ga je nato metal med goste. Ko mu je natakarica ušla, je prišel zmerjati goste ter je končno prišlo do pretepa, v katerem je dobil več oglebotin po obrazu, nek igost pa ima poškodovano roko. Kljub temu pa je kmalu nato prišel k stražniku pod Veliko kavararno ter mu prijavil, da so ga pretepli gosti v gostilni.

m. Brat in sestra umrla istega dne. O redkem slučaju se govori danes po našem mestu. V bolnišnici je umrl 54letni državni cestar Ivan Lederer, isti dan pa je preminula tudi njegova 58-letna sestra Alojzija Laknerjeva, žena tapetnika.

m. Z zidarskega odra je padel pri gradnji lope v tovarni »Zlatorog« 50letni Ignac Moškan. Padel je najprej iz drugega nadstropja v prvo, nato pa na tla ter se je nevarno poškodoval na glavi.

Nova odkritja v zagrebški preiskavi

Mariborčanka M. je bila na zagrebški policiji soočena z umorjenkinim možem Gjurom Weissom. Soočenje je poteklo močno dramatično ter je jako omajalo verodostojnost Weissovih izjav v preiskavi. Saj je med drugim tudi izjavil, svoji prijateljici, da mu je umrla mati, ter prišel na sestanek z žalnim trakom na rokavu, nabavil si je tudi pisemski papir s črnim robom. Sedaj je tudi jasno, da ni bil vzorni soprog, za kakršnega se je izdajal, saj je svoji prijateljici opetovano zadrževal ljubezen in obžalovanje, da si ne moreta postaviti skupnega doma. Zaradi tega pa ga je tudi pozdravila pri soočenju z besedami: »On je vagabund, ničesar več mu ne verjamem.«

Zagrebška policija se sedaj najbolj trudi, da bi razvozljala zagonetko okoli skrivnostnega anonimnega pisma Mariborčanki M., v kateri jo neki »prijatelj« opozarja, da naj sežge vsa Weissova pisma, češ da se je zgodilo nekaj velikega. Weiss je tajil, da bi sploh kaj vedel o njem, policija pa je vendarle brezdvomno ugotovila, da je pismo napisal na Weissovo prošnjo njegov kum, že prej pa je s to prošnjo nadlegoval tudi nekega svojega stanovskega tovariša. Zanimivo je

tudi to, da se kum ni javil sam kot pisec tega pisma policiji, čeprav je iz časopisov moral vedeti, da pisca iščejo, temveč je čakal tako dolgo, da je bila tajnost pisma razjasnjena. Čudno luč pa meče ponovno na Weiss, ki se je rotil pri življenju svojega otroka, da ne ve ničesar o pismu in da ne pozna pisca. Ali je namerno oviral preiskavo, da bi s tem zaščitil svojega kuma ali koga drugega? Tudi njegov zagovor, da je prikrival resnico, da bi ne prišlo vse v časopise, ne drži. Kot dvorezen nož se je izkazal tudi glede svoje pokojne žene. Na eni strani je trdil, da jo je ljubil, svoji prijateljici pa je zatrjeval, da jo mrzi. Sedaj je vobče začel trmasto odklanjati vsako izjavo ter odreka kot vojak kompetenco civilnemu sodišču.

Pa še na eni veliki neresnici so ga ujele. Izjavil je, da je našel svojo ženo mrtvo obešeno pred vrati kuhinje. Medtem pa je policija našla krvave sledove na tleh in na preprogi v spalnici.

Brez vsakega dvoma je ugotovljeno, da njegove prijateljice iz Maribora ne zadene na umoru nikaka krivda ter da je zapletena v preiskavo le kot žrtev Weissovih neresničnih govorjenj.

Smučarska poročila

Sv. Lovrenc na Pohorju: —14 C, jasno, osnjen sneg 1 cm.

Koča na Pesku: —20 C, oblačno, sever, mede, 50 cm pršiča.

Senjorjev dom: —19 C, jasno, 10 cm pršiča na 20 cm podlagi.

Smuka idealna!

Film

Tragikomičen doživljaj plesalke Ruth Buchhardt

Ruth Buchhardt, ena izmed »štirih Mary« v novem Leandrinem filmu »Kraljičino srce« je po poklicu plesalka. Predno je prišla k filmu, si je utirala pot v slavo na raznih evropskih in afriških varietetskimi odrih. Mlada danska plesalka je povsod doživljala velike uspehe, kar ni nič čudnega, če pomislimo, da Ruth pleše že od sedmega leta dalje.

Nekoč, ko je štela šele devet pomladi, je plavalas deklič s plesom navduševal občinstvo v nekem velikem italijanskem mestu. Burno odobravanje, s katerim so jo gledalci obsuli, je odgovarjalo njihovemu južnjaškemu temperamentu. Po končanem nastopu se je znašla mala Ruth v pravem smislu besede na »sladkem dežju« čokolade in konfekta. Plesalka je kar žarela od otroškega veselja in se neprestano zahvaljevala z dražestnim poklo-

nom. Zastor se je kar naprej dvigal in spuščal. Hipoma pa je za Ruth nastopil nov svet. Ni se več zmenila za ploskanje navdušenega občinstva, ker je njeno pozornost pritegnila nase škatlica »praline« bonbonov, ki se je skrila pod preprogo na odru. V trenutku, ko se je zastor spustil, se je plesalka vrgla na vse štiri in iskala bonbone. Preproga ji je skrila glavo. Takrat pa se zastor ponovno dvigne. Namesto nasmejanega obraza so gledalci videli zadnji del male plesalke, ki se je skoraj popolnoma skrila pod preprogo. Na sredini pa je imela kepico zmečkanih bonbonov, katere je plesalka iskala. Takrat je nastal v dvorani val novega navdušenja in od tistega večera so Ruth Buchhardtovo klicali »praline«.

Danska nima povprečnega dekleta

Neko dansko filmsko podjetje z natečajem iskalo za novi film popolnoma navadno dekletko povprečnega tipa. Ni ji bilo treba imeti dolgih trepalnic kakor Greta Garbo, niti privlačnega in zanimivega obraza. Iskali so mlado dekletko, ki se niti malo ne bi razlikovala od tisoč drugih, deklet, ki vsak dan dela v pisarni ali trgovini.

Seveda je prišlo nešteto poudob s slikami. Že v prvi izbiči so mnoge ponudbe odpadle, ker ni niti ena ponudnica pripadala povprečnemu tipu deklet. Rezultat je bil še slabši, ko so kandidatnje osebno prišle k predstavnikom filmskega podjetja. Končno so ugodarile pridržali nekaj deklet. Po prvem snemanju so operaterji ugotovili, da niti ena izmed teh ne odgovarja predpisanim pogojem: niti ena ni bila dekletko povprečnega tipa. Podjetju ni preostalo drugega, kakor da vlogo zasede

s pravo igralko, ki je morala umetno prikazati povprečno dekletko. Če sodimo po tem natečaju, Danska nima povprečnih deklet.

KULTURNI FILM »HIMALAJA«

Kulturni filmi imajo posebno nalogo. Predvsem imajo poučen namen. Takšen je tudi kulturni film »Himalaja«, ki prikazuje veliko francosko ekspedicijo na »streho sveta« — na najvišje gorovje sveta. Ekspedicija gre od Sirije do Indokine po sledovih križarskih viteзов, po cestah velike selitve naroda, po poteh Aleksandra Velikega. Film kaže Afganistan, Kitajsko, Indijo, Mongolijo itd. V nekaterih scenah je videti tudi Sanghaj v plamenih. Film je poln prelepih slik krajev, kamor še Evropejčeva noga ni stopila. »Himalaja« bo predvsem zanimala našo mladino.

MICKY ROONEY — MLADI EDISON
Ob priliki 50-letnice postanka filma je ustva

rilo ameriško filmsko podjetje MGM dva bi-

ografska filma, in sicer »Mladi Edison« ter »Thomas Edison«. Oba filma spadata v vrsto najboljših filmskih portretov zgodovinskih osebnosti, odlika pa je v tem, da je Thomas Edison še vsem v svežem spominu in ker je Thomas Edison največji in najpopularnejši genij novega veka. V vseh panogah moderne tehnike najdemo sledove njegovega genialnega duha, pa je zato razumljivo, da kaže ves svet ogromno zanimanje za življenje takšnega človeka.

Mickey Rooney je kreiral vlogo mladega Edisona, Spencer Tracy pa je prikazal Thomasa Edisona v moški dobi. Oba igralca sta dosegla izredno lep uspeh, ki nadkriljuje celo onega v filmu »Brezdomci«.

f. Italijanska filmska delegacija je obiskala Ufne ateljeje ter si ogledala veliko filmsko razstavo.

f. Heinz Rühmann — plinski inkasant. Te dni so končali film »Plinski inkasant«, v katerem bo igral glavno vlogo Heinz Rühmann. pomagali pa mu bosta zabavati občinstvo Anny Ondra in Erika Helmke.

Sport

Dajte Mariboru umetno drsališče

Večkrat se poudarja pri nas in drugod mnogostranost sportnega udejstvovanja v našem mestu, pri tem pa skoro popolnoma pozablamo, da se prav malo nudi sportnikom na ledu, vsaj v primeri z drugimi mesti. Zaradi tega se tudi v Mariboru doslej nismo mogli povzpeli do sistematičnega gojenja drsalnega sporta, da ne govorimo o hokeju na ledu, ki je res zvezan z visokimi izdatki. Edini primeren prostor za drsalce so pri nas Trije ribniki in ribnik v parku, ki jih pa zaradi varnosti v začetku in pred koncem sezone ne dovoljujejo uporabljati, tako da je drsalna sezona v našem mestu jako kratka. Ker iz gornjih razlogov Trije ribniki skoroda odpadejo, se vedno bolj vsiljuje potreba po umetnem drsališču, za kar bi zadoščal prostor okoli 5000 km². Stvar pristojnih mest je, da končno upoštevajo težnje naših sportnikov tudi v tej panogi sporta, ki ji pri nas posvečamo mnogo

premalo pozornosti.

Stroški za zgraditev umetnega drsališča bi se gotovo v kratkem amortizirali iz dohodkov, ki bi jih prinašalo zimo za zimo, zlasti ako bi bilo v zadostni bližini mesta, tako da bi se ga lahko brez velike časovne zamude posluževali tudi ljudje, ki se lahko sportu posvetijo samo v kratkih uricah med odmorom v službi ali pa zvečer.

Kakor smo izvedeli, nameravajo prijatelji drsalnega sporta v našem mestu ustanoviti nov klub, ki se bo v glavnem posvetil samo tej lepi veji zimskega sportnega udejstvovanja ter bo v Mariboru na eni strani omogočil sistematično gojenje drsanja, na drugi strani pa bo s prireditvami v večjem stilu, tudi s hokejskimi tekmami in dr. napravil primerno propagando, ki ne bo v korist samo sportnikom, temveč tudi našim gospodarskim krogom, zlasti pa gostinskim podjetnikom.

Pohorje v snegu vabi smučarje

Letos našim prijateljem smuškega sporta ni bilo potrebno dolgo čakati na začetek se-

zone. Razmeroma zgodaj je pobelil sneg po-

horske vrhove, vsi znaki nam napovedujejo zgodnjo in ostro zimo z dovoljnimi množinami snega, ki je že sedaj dosegel v višjih legah precejšnjo višino. V zapadnem delu Pohorja je snežna odeja že okoli pol metra debela, prav tako pa je že mogoče podati se na prve smuške ture po vzhodnem Pohorju. Po naših planinskih postojankah je že vse pripravljeno za prve obiske smučarjev, tako da ne predstavljajo vabljivih izletnih točk samo za smučarje v najožjem pomenu besede, temveč tudi za vse druge prijatelje zimske prirode. V najkrajšem času smemo pričakovati, da se bo otvorila tudi smuška tekmovalna sezona, pri čemer bo zopet središče zimskega sporta v našem okolišju v Ribnici na Pohorju in pri Senjorjevem domu, ki ga predstavlja tudi naša slika.

BERR LAHR, FRANK MORGAN, JUDY GARLAND IN RAY BOLGER v MGM FILMU »ČAROVNIK IZ OZA«

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par najmanjša pristojbina za te oglase le din 10.— Družba, preklic dopisovanja in žanrovanski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za to oglasno mesto je din 12.— Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.— Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma za le vozlati v oglasu skupa z naročilom ali na po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora orložititi znanaka za 3 dni.

SLUŽBO IŠČE

TRGOVSKA POMOČNICA
išče mesto, prosta 1. januarja 1941. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »4.342«.

STANOVANJE ODDA

STANOVANJE
eno- in dvosobno se odda. Smetanova 54, v gostilni.

Sončno

TRISOBNO STANOVANJE
se odda s 1. januarjem. Wildenrainerjeva ul. 17, I. nadstropje.

Lepo

TRISOBNO STANOVANJE
parketirano, s kopalnico, se 1. januarja odda. Aljaževa ul. 4, Magdalensko predmestje.

STANOVANJE IŠČE

Enosobno, lepo opremljeno
STANOVANJE
z vsem potrebnim komfortom se od 21. decembra dalje za dobo enega meseca vzame v najem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.

SOBO ODDA

Kompletno
OPREMLJENA SOBA
za dve osebi, s celo oskrbo, primerno za zakonca, se odda s 1. januarjem. Franciš-kanska 21-I. levo.

OPREMLJENA SOBA
lepa, se s 1. januarjem odda, Slovenska 34-I.

SOBO IŠČE

GOSPODIČNA

išče stanovanje pri družini, kjer bi se počutila kod doma, za 1. januar. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Sostanovalka«.

POSEST

GOSTILNA

z inventarjem, na prometni in priljubljeno izletni točki, v neposredni bližini Maribora, se odda v najem. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Lipa«.

SONČNA PARCELA

v centru mesta se ugodno proda. Pismene ponudbe pod »Priložnost« na ogl. odd. »Večernika«.

DRUZABNIKA

s 30—40.000 din, ki bi sodeloval v trgovini z mešanim blagom v najbližji okolici Maribora. Vpraša se v ogl. odd. »Večernika«.

ŠIRITE »VEČERNIK«!

OBRT - TRGOVINA

TRGOVCI!

Dokler je še zaloga, založite se s celimi orehi in medom. Dobite v Medarni, Ljubljana. Židovska ulica 6.

ŽENSKI KOTIČEK

Kdor hoče imeti za nizko ceno močnejše

ČEVLJE

ki ne propuščajo vode, naj pošlje svoj naslov na ogl. odd. »Večernika« pod »Obuvalec«.

GLASBILA

Prodaj
KRATEK GLASOVIR
znamke Stingl. Prekupčevalci izključeni. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.

PRIDELKI

JABOLKA
kg din 5.—, Skladišče Korajža, Aleksandrova cesta 51. Telefon 2363.

VINO

naprodaj v okolici Maribora. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.

Lepa darila

za vsakogar dobite najceneje v parfumeriji

»Elvo«, Maribor

Vetrinjska ulica št. 18

ŽIVALI

Radi selitve ugodno prodam
DVE KRAVI
za mleko in voz. Štok. Ješenca, pošta Rače.

RAZNO

Prodaj skoraj nov
SMOKING
Naslov v ogl. odd. »Večernika«.

Od Morave do Save
od Donave do Drave
proti kašlju vzemi

Karamelle Rave

Zavoček din 5- v apotekah

Po želji Vsemogočnega je naša ljubljena mati, prastara mati, teta in taša, gospa

Josipina Bezjak, roj. Munda

vdova nadučiteljja

v ponedeljek, 16. decembra 1940 ob 23. uri v starosti 77 let nepričakovano umrla. Pogreb predrage pokojnice bo v četrtek, dne 19. decembra 1940 ob pol 9. uri iz hiše žalosti od Sv. Urbana pri Ptujju na farno pokopališče.

Maša zadušnica se bo brala pred pogrebom.

Sv. Urban pri Ptujju, Ptuj, Maribor, Graz, dne 17. decembra 1940.

Zalujoče rodbine:

BEZJAK, Dr. VRECKO, apoth. KURA, MUNDA in ing. REISINGER.

SOBA IN KUHINJA

z železnim štedilnikom se odda mirni stranki, Maribor, Poštelska 14.